

Hermův pastýř (Pastor Hermae)

Vybral, přeložil, úvody a poznámkami opatřil **Josef Novák**
Další šíření textu je možné jen se souhlasem autora. Budete-li
text knihy nebo jeho části dál užívat v elektronické či jiné
formě, uveďte, prosím, citaci a odkaz na naši stanou
www.fatym.com.

On-line text vytvořen dle:

Novák, J: "Ignatios Efezanům" in *Třetí patristická čítanka*
(*Teol. studie*), ed. Novák, J., Praha: Česká katolická charita,
1985 (str. 37-110)

Hermův pastýř

Vidění I

I., II., III., IV.

Vidění II

I., II., III., IV.

Vidění III

I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XI., XII., XIII.

Vidění IV

I., II., III.

Hermův pastýř II

Hermas dostává od pastýře příkazy

Úvod

Příkaz

I., II., III., IV. I., IV. II., IV. III., IV. IV., V. I., V. II., VI. I., VI. II., V
II., VIII.,
IX., X. I., X. II., X. III., XI., XII. I., XII. II., XII. III., XII. IV., XII.
V., XII. VI

Hermův pastýř III

Pastýř mluvil ke mně v podobenstvích

Podobenství

I., II., III., IV., V. I., V. II., V. III., V. IV., V. V., V. VI., V. VII., VI.
I., VI. II., VI. III.,
VI. IV., VI. V., VII., VIII. I., VIII. II., VIII. III., VIII. IV., VIII. V
., VIII. VI., VIII. VII.,
VIII. VIII., VIII. IX., VIII. X., VIII. XI., IX. I., IX. II., IX. III., IX
. IV., IX. V., IX. VI.,
IX. VII., IX. VIII., IX. IX., IX. X., IX. XI., IX. XII., IX. XIII., IX

.XIV., IX.XV.,
IX.XVI., IX.XVII., IX.XVIII., IX.XIX., IX.XX., IX.XXI., I
X.XXII., IX.XXIII.,
IX.XXIV., IX.XXV., IX.XXVI., IX.XXVII., IX.XXVIII., I
X.XXIX., IX.XXX.,
IX.XXXI., IX.XXXII., IX.XXXIII., X.I., X.II., X.III., X.IV

Úvod

Za autora významného starokřesťanského spisu Pastýř považovali Ireneus (Adv. haer. 4,20), Tertullian ve svých mladších letech (Orat. 16) i Origenes (Math. 14,21) onoho Herma, o němž se sv. Pavel zmiňuje v listě Římanům (16,14). V tomto názoru je utvrzovalo i to, že autor sám se vydává za současníka biskupa Klementa Římského (Vi. II,4). V nejstarším neúplném seznamu novozákonních spisů z konce 2. stol. zvaném po svém nálezci Fragmentum Muratorianum je však uveden Hermas, bratr římského biskupa Pia I. Papež Pius I. řídil církev v letech 140-155. Toto svědectví dýchá svou bezprostředností a není důvodu mu nevěřit. Svědkem tohoto Herma je i Hippolyt Římský (Chronicon).

Z textu možno usoudit, že Hermas byl propuštěný otrok řeckého původu odněkud poblíž arkadského pohoří na Peloponésském poloostrově v Řecku, který jako duchovní žil poblíž Říma. Spis nazvaný Pastýř podle anděla pokání, který se zjevuje Hermovi v podobě pastýře, byl napsán v 2. stol., jak vysvětluje z Muratorihova fragmentu, v době papeže Pia I. (" . . . V městě Římě velmi nedávno napsal Hermas Pastýře. Bylo to v době, když na stolci církve v Římě seděl jeho bratr Pius . . . ") mezi r. 140-145.

Spis již v prvních stoletích požíval velké vážnosti. Ireneus (Adv. haer. IV., 30) jej nazývá "grafé", což v tehdejší křesťanské terminologii značilo Písmo sv. Stejně tak i Klemens Alexandrijský a Tertullian. Byl tedy spis počítán mezi novozákonní knihy. Origenes považoval spis za knihu inspirovanou, psanou pod vlivem Ducha Svatého, i když k tomu dodává, že všichni jej za takový nepovažují. Takový byl názor na Pastýře na východě až do 4. století. Podle Eusebiova svědectví byl spis jakousi příručkou pro vyučování katechumenů a byl veřejně čten v kostelích. Eusebius sám jej řadil mezi spisy, o kterých jsou jisté pochybnosti, dokonce i mezi apokryfy (H. E. III, 3,6; 25,4). Sv. Athanasius (4. st.) si spisu velmi vážil a třebas jej vyloučil z kánonu posvátných

knih, přece jej řadí mezi spisy, které mají být katechumenům předčítány (Ep. 39). V západní církvi byl Pastýř považován za apokryf. Za takový jej považuje již Tertullian. A v uvedeném Fragmentu Muratoriho stojí, že Pastýř může "sice být čten, ale nemůže být lidem veřejně předčítán v kostele, ani počítán mezi prorocké knihy ani mezi spisy apoštolů". Toto je nepřímý důkaz, že byl mnohde počítán mezi posvátné knihy. Sv. Jeroným (4. stol.) jej řadí mezi apokryfy a dodává, že u latiníků je téměř neznámý (Catalog. c. 10). V tzv. Decretum Gelasianum (konec 5. stol.) je při seznamu posvátných knih zařazen Pastýř mezi apokryfy, které nemají být přijímány. Až do r. 1856 byl Pastýř znám jen ve starém latinském překladu, avšak již devět let před tím r. 1847 objevil d' Abbadie v habešském klášteře Guidaguinde habešský překlad. Řecký text, tedy původní jazyk, v němž byl Pastýř napsán, dosud chyběl. V r. 1859 se však podařilo Tischendorfovi objevit tzv. kodex Sinajský z IV. stol., v němž vedle novozákonních a téměř všech starozákonních knih a Barnabášova listu byl i Hermův Pastýř, a několik let před tím Simonidovi na hoře Athos řecký text (ovšem až ze 14./15. stol.). Tím se dostal po staletích znovu na světlo i řecký text, ovšem s výjimkou posledních kapitol (Podobenství IX, 30-X), jejichž text je zachován jen v latinském překladu. O značném rozšíření tohoto spisu svědčí překlad koptický a perský. Za zmínku stojí též ne příliš dávný nález 25 papyrových listů z IV. stol. michiganské university, které obsahují též části řeckého textu. Spis je rozdělen do tří knih, Vidění obsahuje 4 vidění, v nichž se zjevuje Hermovi církev v podobě kárající, varující, ale i poučující paní. Druhá kniha obsahuje 12 příkazů, jež mu oznamuje anděl pokání oblečený do pastýřského šatu. Celý spis se odtud nazývá Pastýř. Třetí kniha obsahuje 10 podobenství, v nichž po způsobu biblických podobenství obrazy z přírody, obrazem skály a stavby hradu přibližuje křesťanské učení. I když spis má ráz apokalyptický podle analogie sibijských proroctví, etický ráz stále převládá. Možno v něm vidět proto první zobrazení křesťanské morálky (proti rostoucí vlažnosti žádá znovu větší zpřísnění mravů). Svým obsahem se vyrovná spisům apoštolských Otců a je obsahem i rozsahem jedním z nejpamětihodnějších spisů křesťanské literatury 2. století. Protože spis vznikl v sídle nebo v blízkosti římských biskupů, obsahuje důležité zprávy o víře, životě i disciplíně římské církve. I když v Pastýři převládá stránka mravoučná nad věroučnou, přesto možno vyloupnout z bohatého mravoučného obalu jádro jeho věroučného pohledu.

1. Je to zdůraznění víry v jednoho Boha (Př. I) ve třech osobách, i když o Duchu Svatém se nevyjadřuje ještě tak jasně jako další století.

2. Kristus je pravý Bůh a pravý člověk (Pod. V., IX,12)

3. První člověk vyšel z Božích rukou dokonalý a čistý. Člověk má ovládat vše, co je na světě (Př. XII,4). O dědičném hříchu výslovně nemluví, ten předpokládá (Pod. IX,16).

4. Pro člověka je nutná nadpřirozená Boží moc zjednaná milostí, která člověka osvěcuje, posvěcuje a posiluje (Vid. III,9; IV,2) a o kterou musí člověk prosit (Vid. III, 1; Př. XII,6; Vid. III,12).
5. Křest křísí duchovně mrtvé k životu (Pod. IX,16). Zhřeší-li člověk po křtu, aby byl znovu živ pro Boha, musí činit pokání (Pod. IX,31; Př. IV,3; Pod. IX,24). Celý spis ukazuje jen všeobecně cenu a nutnost pokání, nezmiňuje se však o konkrétní praxi v církvi. Pokání působí nejen odpuštění hříchů, nýbrž i pozitivní posvěcení (Pod. V; VII,1-2).
6. Co se týče manželství, musí být čisté a je nerozlučitelné i v případě cizoložství. Druhé manželství možno uzavřít toliko po smrti jednoho z manželů (Př. IV 1,4).
7. Ke křesťanské spravedlnosti jsou nutné dobré skutky (Pod. V,3). Nejkrásnější odměna čeká ty, kteří si uchovali nevinnost (Pod. IX,28,29). Bohatství skrývá mnoho nebezpečí (Pod. I, II, IX,31). K pravému postu je potřeba víc než se zdržet jídla a pití. (Pod. V,1).
8. Při zmrtvýchvstání čeká spravedlivé odměna, kdo se odvrátili od Boha, Boží hněv (Vid. III,6,7; Pod. IV, VI,2; VIII,6).
9. Obraz stavby hradu je obrazem církve. Stojí na skále, Kristu. Kameny jsou věřící, spojení harmonicky s Kristem (Vid. III,2; IV; Pod. IX,2-31). Od autora nemůžeme ani očekávat důkladné zpracování jednotlivých myšlenek a věroučných bodů. Mnohdy se mu vytýká nevyjasněnost teologických pojmů. Nesmíme však zapomenout, že doba, ve které spis vznikl, nebyla dobou vypracování hlubokých věroučných tezí, nýbrž dobou živého slova, dobou obhajování křesťanského bytí. Toto své křesťanské bytí, svou existenci, si mohli křesťané obhájit jen svým vzorným křesťanským životem, který není možný bez plného zapojení se do života církve. A to, myslím, chtěl autor Pastýře podat svým posluchačům zajímavější formou než pouhým školometským strohým poučováním.

Hermův Pastýř

Vidění I

I.

1. Můj pán mne prodal do Říma jakési Rodé. Po mnoha letech jsem se s ní znovu setkal a začal jsem ji milovat jako vlastní sestru. 2. Po nějaké době jsem ji viděl koupat se v řece Tibeře. Podal jsem jí ruku a vyvedl z řeky. Spatřiv její krásu, řekl jsem si : Byl bych šťasten, kdybych měl tak krásnou a ctnostnou ženu. Myslil jsem jen na toto a na nic jiného. 3. Po nějaké době jsem šel do Kum¹. Velebil jsem velikost, krásu a sílu Božích tvorů. Šel jsem jako ve snách. Zamyšlen sešel jsem na jakousi neschůdnou cestu, po níž nebylo možno jít. Byla srázná a vodou

rozervaná. Překročil jsem řeku a přišel na rovinu. Tam jsem poklekl, modlil se a vyznával ze svých hříchů. 4. Jak se modlím, otevřelo se nebe. Vidím onu ženu, po níž jsem toužil. Pozdravuje mne z nebe. "Zdravím tě, Herme", povídá. 5. Spatřiv ji povídám : "Paní, co zde děláš?" Odpověděla mi: "Byla jsem vzata nahoru, abych tě usvědčila z tvých hříchů." 6. "Ty jsi mou žalobkyní?", ptám se. "Nikoli. Slyš však, co ti chci říci: Bůh, jenž přebývá v nebesích, jenž stvořil bytosti z ničeho a naplnil jimi svět a jenž je rozmnožil kvůli svaté církvi, se hněvá na tebe, poněvadž jsi se vůči mně provinil". 7. Odpověděl jsem jí: "Vůči tobě jsem se prohřešil? Jak? Kdy jsem pronesl hanebné slovo? Což jsem tě vždy nemiloval jako bohyni? Nectil jsem tě jako sestru? Co všechno špatné a hříšné si o mne, ženo, vymýšlíš?" 8. Zasmála se a povídá: "Do tvého srdce vstoupila touha po špatnosti. Či nezdá se tobě, spravedlivému muži, špatným, vstoupila-li do tvého srdce žádostivost? Je to hřích a velký hřích. Spravedlivý chce jen to, co je spravedlivé. Chce-li tedy spravedlnost, jeho sláva v nebesích roste a Pán mu dává milost ke každému činu. Kdo však chtějí a zamýšlejí špatnost, pro ně je určena smrt a poroba. To jsou ti, kdo hospodaří pro tento svět, kdo se honosí bohatstvím a nestarají se o slávu která je čeká v budoucnosti. 9. Ti, kdo již nemají naděje, ježto se zřekli nebe i svého života, budou litovat. Ty však se modli k Bohu a On uzdraví hříchy tvé, celého tvého domu i všech svatých"².

II.

1. Když pronesla tato slova, nebesa se zavřela. Celý jsem se třásl a byl jsem smutný. Říkal jsem si : Bude-li mi připsán i tento hřích, jak budu moci být spasen? Jak usmírím Boha za všechny své velké hříchy? Jakými slovy poprosím Pána o slitování nade mnou? 2. Jak tak přemýšlím a uvažuji, vidím naproti sobě bílé velké křeslo z vlny bílé jako sníh. Přišla stará žena, zahalená do nádherného pláště s knihou v ruce. Usedla a pozdravila mne: "Zdravím tě, Herme!" Smutný, se slzami v očích jsem ji také pozdravil: "Bud zdráva, paní!" 3. "Herme, proč jsi smutný", ptala se, "proč máš tak smutnou tvář, proč nejsi veselý, ač jsi býval dříve klidný, nezlobil ses a vždy ses usmíval?" "Dobrá žena mi řekla, že jsem se proti ní prohřešil", odpověděl jsem jí. 4. Ona však řekla: "To není možné u Božího služebníka. Snad jsi po ní zatoužil. Pro Boží služebníky je takováto žádostivost hříchem. Je to zlé a ohavná rada, která opanovala tělo - i když je v něm velmi ušlechtilý a osvědčený duch -, jež radí zatoužit po špatném skutku. A zvláště ty, počestný a bezúhonný Herme, by ses měl vyvarovat žádostivosti.

III.

1. Kvůli tomu se Bůh na tebe nehněvá. Chce jen, aby ses snažil přivést na správnou cestu svůj dům, jenž páchal nepravosti vůči Pánu i vám rodičům. Z lásky ke svým dětem jsi nenapomínal svůj dům, tvou vinou se hrozně zkazil. Proto se hněvá na tebe Pán. Očisti svůj dům od špatnosti. Kvůli jejich hříchům a špatnostem myslíš jen na světské záležitosti, které tě zkazily. 2. Avšak veliké milosrdenství Pána se slitovalo nad tebou i nad tvým domem, posílí tě a znovu ti vrátí slávu. Jen nebuď slabý. Bud statečný a pevně drž svůj dům. Jako kovář kladivem utváří věc, jak chce, tak slovo každý den vyslovené přemáhá každou špatnost. Neustávej tedy napomínat své děti. Víím, že budou zapsány mezi svaté do knihy života, jestliže se opravdu upřímně obrátí". 3. Po těchto slovech mi ještě povídá: "Chceš vyslechnout, co ti přečtu?" "Chci, paní", odpovídám. "Poslechni si", povídá, "chvalozpěv Boží". Uslyšel jsem cosi úžasně obdivuhodného, že jsem nebyl s to si to zapamatovat. Byla to strašná slova, jež člověk nemůže ani snést. Poslední slova jsem si však zapamatoval. Byla krásná a prospěšná. 4. "Hle, Bůh silných, jenž neviditelnou mocí, silou a velkou rozvahou obklopil tvorstvo krásou. Mocným slovem upevnil nebesa a zemi na vodách, svou moudrostí a dobrotivou starostlivostí založil svou církev, jíž dal své požehnání. Hle, přeměňuje nebesa, hory, pohoří i moře. Všechny roviny dává svým vyvoleným, aby jim splnil příslib velké slávy a radosti, budou-li zachovávat Boží zákony, které přijali s velkou vírou".

IV.

1. Když přestala číst a povstala z křesla, přišli čtyři jinoši, vzali křeslo a odešli k východu³. 2. Zavolala mne, dotkla se mé hrudi a povídá mi: "Líbilo se ti mé čtení?". Povídám jí: "Paní, to poslední se mi líbí, to před tím je však kruté a tvrdé". "To poslední", povídá mi, "je pro spravedlivé, to před tím je však pro pohany a odpadlíky". 3. Zatím co se mnou hovořila, zjevili se nějací dva muži, vzali ji na lokty a odešli tam, kde bylo křeslo, k východu. Odcházela vesele. Při odchodu mi ještě povídá: "Bud statečný, Herme !"

Vidění II

I.

1. Po čase jsem šel jako loni do Kum a vzpomínal na loňské vidění. A opět mne duch unáší na totéž místo, kde jsem byl loni. 2. Přišel tedy na místo poklekl jsem a začal jsem se modlit k Pánu. Velebil jsem jeho jméno za to, že mne správně vedl a že mi dal poznat dřívější mé hříchy. 3. Když jsem se přestal modlit, vidím před sebou stranou ženu, jak se prochází a čte z knížky. Tu jsem spatřil již loni. Povídá mi: "Můžeš to ohlásit Božím vyvoleným?". "Tolik si toho nemohu zapamatovat", povídám jí, "dej mi však knížku, abych to opsal". "Vezmi si ji, ale vrať mi ji!" 4. Vzal jsem knížku, odešel kamsi na pole a všechno jsem do písmene opsal. Neodvažoval jsem se změnit ani písmeno. Když jsem skončil opisování knížky, byla mi knížka náhle vyrvána z ruky. Kým, to jsem neviděl.

II.

1. Po patnácti dnech, když jsem se postil a na mnohé vyptával Pána, byl mi odhalen smysl toho, co tam bylo napsáno. Bylo tam napsáno toto : 2. Tvé pokolení, Herme, se pozdvihlo proti Pánu, své rodiče ošklivě zradilo. Uslyšelo, že jsou zrádci rodičů⁴. Zradou si však nepomohlo. Naopak k jejich hříchům přibyla rozmařilost a všemožná špatnost. Jejich nepravost dosáhla vrcholu. 3. Tato slova oznam všem svým dětem i své manželce, jež chce být tvou sestrou. Ani ona totiž nedrží svůj jazyk na uzdě. Když však poslechne, nalezne slitování. 4. Až jim ohlášíš slova, jež z příkazu Pána ti byla zjevena, budou jim odpuštěny jejich dřívější hříchy. Stane se tak i všem svatým, kteří hřešili do dnešního dne, jestliže se upřímně a bez váhání obrátí. 5. Pán totiž velmi slavnostně prohlásil svým vyvoleným: Jestliže ještě ve stanovený den budou hřešit, nebudou spaseni. Pokání pro spravedlivé je skončeno. Jsou skončeny dny pokání pro všechny svaté. Pro pohany však doba obrácení trvá až do posledního dne⁵. 6. Řekni tedy představeným církve, aby poctivě a spravedlivě jednali a tak aby mohli přijmout v plnosti příslibení velké slávy. 7. Kdo jednáte spravedlivě, vytrvejte a nebuďte nerozhodní, a vaše cesta bude po boku svatých andělů. Blahoslavení, kdo jste podstoupili utrpení a kdo jste nezapřeli svůj život. 8. Zapřisáhl se Pán skrze svého Syna, že ztratí svůj život ti, kdo zapřeli svého Pána a kdo chtějí v těchto dnech zapřít. Kdo však dříve zapřeli, těm je Bůh ve svém velikém milosrdenství milostivý.

III.

1. Ty, Herme, zapomeň na špatnost svých dětí, nepropouštěj svou sestru⁶. Dej jim možnost očistit se od svých dřívějších hříchů. Nebudeš-li vzpomínat, co špatného učinily, bude to pro ně školou spravedlnosti. Budeš-li jim to stále připomínat, bude to jejich smrt. Ty, Herme, jsi mnoho trpěl za hříchy svého domu, poněvadž ses o něj nestaral, zanedbával jsi jej a místo toho ses věnoval nepoctivému zaměstnání. Že jsi neodpadl od živého Boha a byl pokorným a zdrženlivým, to tě zachránilo. A zachrání všechny, kdo tak budou jednat a půjdou cestou dobra a pokory. Ti přemohou každou špatnost a vejdou do věčného života. 3. Blahoslavení, kdo jednají spravedlivě; nebudou na věčnosti zahanbeni. 4. Řekni Maximovi: Hle, nastává soužení; chceš-li, zapři znovu; Pán je blízko těm, kteří se obrátí, jak je psáno u Eldada a Modata⁷, kteří lidu na poušti prorokovali."

IV.

1. Ve spánku se mi, bratří, zjevil velmi krásný jinoch a řekl mi: "Kdo myslíš, že je ta stará žena, od níž jsi dostal tu knížku?" "Sybila"⁸, povídám. "Mýlíš se". Kdo tedy?" "Církev", pravil. "Proč je tedy stará?", ptám se. "Poněvadž byla první ze všech založena. Proto je stará. Pro ni byl stvořen svět." 2. Potom jsem měl vidění ve svém domě. Přišla ona stará žena a tázala ke mne zda jsem již odevzdal knížku kněžím. Řekl jsem, že dosud ještě ne. "Dobře jsi učinil", pravila. "Musíš k tomu totiž přidat ještě několik slov. Až to dokončím, ohlásíš to všem vyvoleným. 3. Opíšeš knížku dvakrát. Jednu pošleš Klementovi⁹, druhou Graptě¹⁰. Klemens ji pošle do dalších měst. Takový má příkaz. Grapté bude napomínat vdovy a sirotky. Ty ji spolu s kněžími, kteří jsou představenými církve, předčítej v tomto domě."

Vidění III

I.

1. Bratří, měl jsem takovéto vidění:
2. Často jsem se postil a prosil Pána, aby mi dal vidění, jež mi přislíbil prostřednictvím té staré ženy. A ještě té noci se mi zjevila stará žena a řekla mi: "Když tak vroucně prosíš a snažíš se vše poznat, přijď na pole, kde pěstuješ špaldu¹¹ a kolem páté hodiny se ti zjevím. Ukážu ti, co potřebuješ vidět". 3. Otázal jsem se jí: "Paní, na které místo na poli?" Dříve než jsem jí chtěl oznámit místo, povídá mi: "Přijdu tam, kam chceš". 4. Přišel jsem tedy, bratří na pole ve stanovenou dobu na místo, jež

jsem si určit. Vidím tam stát křeslo ze slonoviny, na křesle lněnou podušku a na ní rozestřenou jemnou lněnou látku. 5. Když jsem toto všechno viděl, užasl jsem. Před tím tu nic nebylo. Začal jsem se třást, vlasy mi hrůzou vstaly, hrůza mne pojala, ač jsem tu byl úplně sám. Když jsem se vzpamatoval vzpomenuv na Boží slávu, dodal jsem si odvahu, poklekl jsem a vyznával jsem se Pánu jako dříve ze svých hříchů. 6. A tu přišla ona se šesti jinochy, které jsem spatřil již dříve. Postavila se ke mně a naslouchala mé modlitbě a mému vyznání. Dotkla se mne a povídá: "Herme, přestaň hledat své hříchy. Hledej také spravedlnost a trochu jí přines do svého domu." Vzala mne za ruku a vede mne ke křeslu. Jinochům nařídila: "Jděte a stavte!" 8. Když jinoši odešli a my zůstali sami, povídá mi: "Usedni zde!"

"Paní, dovol, aby napřed usedli kněží".

"Říkám ti, aby sis sedl", pravila. 9. Když jsem si chtěl sednout na pravou stranu, nedovolila to. Pokynula rukou, abych si sedl na levou stranu. Přemýšlel jsem, proč mi nedovolila sednout si na pravou stranu. Tu mi povídá: "Mrzí tě to, Herme? Pravá strana je místo pro všechny, kteří se již Pánu zalíbili a kteří trpěli pro jeho jméno. Tobě chybí ještě mnoho, aby sis mohl s nimi sednout. Zůstaň pokorným a budeš sedět spolu s nimi. Sedět tam budou s nimi, kdo budou takto jednat a trpět jako oni".

II.

1. "Co vytrpěli?"

"Slyš", pravila. "Byli bičováni, vězněni, týráni, křižováni, pro Boží jméno byli předhazováni zvěři. Proto je pravá strana místem svatým pro ně i pro toho, kdo bude trpět pro Boží jméno. Pro ostatní je určena levá strana. Avšak pro ty jak po pravici tak po levici jsou připraveny tytéž dary a tatáž příslibení. Ti po pravici jsou jaksi slavnější. 2. Ty toužíš usednout k těm po pravici, ale máš mnoho nedostatků. Zbav se svých nedostatků ty i všichni. Kdo neváhají, budou očištěni od svých hříchů spáchaných až do dnešního dne". Po těchto slovech chtěla odejít: Padl jsem jí k nohám a prosil ji, aby mi ukázala, jaké mi Pán skrze ni příslibil vidění. 4. Uchopila mne opět za ruku a posadila mne na křeslo po levé straně. Sama usedla na pravou stranu. Zdvihla pak jakýsi prut a povídá mi: "Vidíš něco velikého?"

"Paní, nic nevidím".

"Podívej se! Nevidíš, jak naproti tobě nad vodami se staví velký hrad z lesklých čtyřhranných kamenů?"

5. Čtyřhranný hrad stavělo šest jinochů, kteří s ní přišli.

Desetitisíce jiných mužů přinášeli kameny. Jedni z propasti, druzí ze země a podávali je jinochům. Ti je pak brali a stavěli.

6. Všechny kameny přinesené z propasti dávali na stavbu. Byly totiž pěkné a hodily se k ostatním kamenům. Navzájem byly spojovány tak, že nebylo vidět, kde jsou spojeny. Stavba hradu byla jakoby z jednoho kamene. 7. Ostatní kameny přinesené ze země jednak odhazovali, jednak používali ke stavbě. Některé kameny roztloukali a zahazovali daleko od hradu. 8. Mnoho jiných kamenů leželo kolem hradu a nebylo jich použito ke stavbě. Některé z nich byly hrubé, jiné měly trhliny, jiné byly poškozené, jiné byly bílé a kulaté a nemohly být ve stavbě spojeny s ostatními. 9. Viděl jsem i kameny, které byly odhazovány daleko od hradu. Nezůstávaly ležet na místě, ale kutálely se s cesty na cestu neschůdnou. Jiné padaly do ohně a roztavovaly se. Jiné padaly až k vodě, avšak nemohly se do vody skutálet, ač se tam chtěly dostat.

III.

1. Když mi to ukázala, chtěla odejít. Povídám jí: "Paní, co mi pomůže, že jsem to viděl, nevím-li, co to znamená?" "Člověče", odpověděla mi, "jsi velmi zvědavý, chceš-li poznat, co to všechno s tím hradem má znamenat". "Paní, chtěl bych to oznámit svým bratřím, aby i oni se mohli z toho radovat a aby poznali Pána ve vši jeho velké slávy". 2. "Uslyší-li to", pravila, "někteří se budou radovat, někteří však budou naříkat. Avšak i tito, až se obrátí, se budou radovat. Slyš tedy, co znamená obraz hradu. Všechno ti zjevím, ale teď mne s tím již neunavuj. Tato vidění jsou skončena. Jsou totiž již splněna. Ty však nepřestáváš žádat nová vidění. Jsi bezohledný. 3. Hrad, který vidíš stavět, jsem já, církev¹², kterou jsi viděl dříve i nyní. Chceš-li se ptát na vše, co se týče hradu, zjevím ti, aby ses mohl radovat se svatými. 4. Povídám jí: "Paní, když jsi mne uznala za hodného zjevit mi všechno, zjev mi to". "Co možno zjevit, bude ti zjeveno", řekla mi, "jen buď svým srdcem u Pána a nepochybuj o tom, co jsi viděl". 5. "Paní, proč je hrad stavěn nad vodami?", otázal jsem se jí. "Řekla jsem ti to již dříve a ty se stále zvědavě vyptáváš na podrobnosti. Hledej a nalezněš pravdu. Slyš, proč je hrad stavěn nad vodami! Život náš byl a bude zachráněn skrze vodu¹³. Hrad je založen slovem všemohoucího a vznešeného jména a Pán nad ním vládne svou neviditelnou mocí".

IV.

1. Odpověděl jsem jí: "Paní, je to opravdu velkolepé a obdivuhodné. A kdo je těch šest jinochů, kteří stavějí?"

"To jsou svatí Boží andělé, kteří byli první stvořeni. Pán jim svěřil veškerou tvorbu aby je zvelebovali, budovali a vládli nad ním. Oni tedy dokončují stavbu hradu".

2. "Kdo jsou ti, co přinášejí kameny?"

"I to jsou svatí Boží andělé. Těch šest však nad ně vyniká. Až bude dokončena stavba hradu, všichni společně se budou veselit kolem hradu a budou velebit Boha, že stavba hradu je dokončena".

3. "Paní, rád bych znal smysl kamenů a jejich vlastností", požádal jsem ji. Odpověděla mi: "Ne že si toho zasloužíš více než ostatní, aby ti to bylo zjeveno - jiní jsou přednější a lepší než ty a i ti by měli znát vidění -, avšak bude ti to zjeveno pro slávu Boží a kvůli pochybovačům, kteří ve svých srdcích uvažují, zda je tomu tak či nikoli. Řekni jim, že toto všechno je pravda a nic že není nepravdivé a že se to opírá skutečně o pravdu.

V.

1. Slyš nyní o kamenech, přicházejících na stavbu. Jedny jsou čtyřhranné, bílé a hodí se do stavby. To jsou apoštolové, biskupové, učitelé a jáhni, kteří s Boží vznešeností konali svou službu, učili a poctivě a svatě pomáhali vyvoleným Božím. Jedni zemřeli, druzí ještě žijí. Všude shodně učili, byl mezi nimi mír a jeden druhému se podrobovali. Proto se hodí do stavby".

2. "A co znamenají ty kameny, které byly vytaženy z propasti a použity s ostatními do stavby?"

To jsou ti, kteří trpěli pro jméno Pána".

3. "Paní, chci vědět, kdo jsou ty druhé kameny, které nosí ze země?" "Kameny", pravila, "které byly přineseny ke stavbě a nejsou otesány, značí ty, jež Pán zkoušel. Před Pánem žili svatě a řídili se jeho příkázáními". 4. "Kdo jsou ty, které jsou přineseny a použity ke stavbě?" "To jsou věřící, kteří teprve uvěřili a které andělé vedou k dobročinnosti. Proto nebyla u nich shledána žádná špatnost".

5. "A které odhodili a zavrhli kdo ti jsou?"

"To jsou ti, kteří zhřešili, ale chtěli činit pokání. Proto nebyli hozeni daleko od hradu. Obrátí-li se, budou potřební do stavby. Kdo tedy chtějí činit pokání a učiní-li je opravdu, budou silní ve víře. Musí však činit pokání nyní, dokud se ještě hrad staví. Až bude stavba ukončena, pak již pro ně nebude místa. Budou nepotřební. Údělem jejich bude ležet vedle hradu.

VI.

1. Chceš vědět, koho představují kameny odhozené daleko od hradu? To jsou synové nepravosti. Pokrytecky přijali víru, špatnost v nich však zůstala. Pro svou špatnost nejsou potřební ke stavbě, pro ně není záchrany. Proto byly ty kameny roztlučeny a odhozeny daleko. Takoví lidé Pána velmi rozhněvali. 2. Viděl jsi mnoho hrubých kamenů ležet na zemi, které se nedostaly do stavby. To jsou ti, kteří sice poznali pravdu, avšak nesetřvali při ní, ani se nepřidružili ke svatým. Proto nejsou k potřebě".

3. "Kdo těmi popukanými kameny?"

"To jsou ti, kdo se jeden na druhého hněvali a nesmířili se. Naoko zachovávali mír, v jejich srdcích však zůstala zloba. To tedy znamenají trhliny v kamenech. 4. Ty poškozené kameny jsou sice věřící a z větší části spravedliví lidé, avšak je v nich trochu nepravosti. Proto jsou kameny poškozené a nejsou celé".

5. "Paní, koho představují ty bílé, kulaté kameny, které se nehodí do stavby?"

Odpověděla mi: "Stále se tak pošetile na všechno vyptáváš a nic nechápeš? To jsou ti, kteří mají víru, mají však i bohatství tohoto světa. Kdyby přišlo pronásledování, kvůli svému bohatství a zaměstnání popřou svého Pána". 6. "Paní, kdy budou potřební ke stavbě?", zeptal jsem se jí. „Pro Boha budou užitečnými tehdy, až se zbaví zaslepujícího bohatství. Jako kulatý kámen, není-li otesán a neztratí-li něco ze sebe, se nemůže stát čtyřhranným; tak je tomu i s bohatými. Nebude-li jejich bohatství otesáno, nebudou Pánu užitečnými. To platí i pro tebe. Pamatuj si : Když jsi byl bohatý, stal ses neužitečným- nyní však jsi užitečný a jsi schopen života. Buďte užiteční Bohu! I ty budeš jedním z těch užitečných kamenů.

VII.

1. Jiné kameny daleko odhozené od hradu jsi viděl kutálet se na neschůdnou cestu. To jsou ti, kteří sice uvěřili, avšak pro svou pochybovačnost se vzdalují od cesty pravdy. Myslí si, že naleznou lepší cestu, bloudí po neschůdných místech. 2. Ty kameny, které padají do ohně, kde se roztavují, představují ty, kteří nakonec odpadli od živého Boha a vůbec nepomyslili na své obrácení. Jejich hříšné vášně a spáchané hříchy jim nedovolily vrátit se k Bohu. 3. Chceš vědět, co znamenají kameny, které padají k vodě a nemohou se do ní skutálet? To jsou ti, kteří uslyšeli Boží slovo a chtěli být ve jménu Pána pokřtěni. Když však poznali čistotu pravdy, mění svůj úmysl a znovu se vrací ke svým starým vášním a hříchům". 4. Skončila výklad o hradu. 5. Znovu jsem se jí otázel, zda všichni odhození a nezačlenění do stavby mají naději na obrácení a zda mají místo v tom hradě. "Ano, mají naději na obrácení, ale do tohoto hradu se nemohou dostat¹⁴. 6. Dostanou se na místo mnohem

nižší. Až vytrpí muka a skončí dny jejich hříchů, budou přeloženi výše. Budou vzati na milost. Jejich utrpení přestane, až si v lítosti uvědomí, jaké hříchy spáchali. Pakli ne, pro tvrdost svých srdcí nebudou spaseni."

VIII.

1. Když jsem se přestal na toto všechno vyptávat, povídá mi :
"Chceš vidět něco jiného?"
Velmi jsem se zaradoval, že uvidím zase něco nového. 2. "Vidíš sedm žen kolem hradu?"
"Vidím, paní".
Ony nesou podle příkazu Pána tento hrad. 3. Slyš nyní o jejich činnosti. První z nich se vztyčenýma rukama se nazývá Víra. Ona zachraňuje vyvolené Boží¹⁵. 4. Druhá, opásaná, která si tak statečně vede, se nazývá Zdrženlivost. Je dcerou víry. Kdo ji tedy následuje, je šťastný ve svém životě. Vyvaruje se všech špatných skutků, poněvadž ví, že bude mít účast na věčném životě, vyvaruje-li se veškeré zlé žádostivosti".
5. "A kdo jsou, paní, ty druhé?"
"To jsou dcery. Nazývají se Poctivost, Vědění, Nevinnost, Čistota a Láska. Budeš-li dělat všechno, co dělá jejich matka, můžeš žít".
6. "Rád bych věděl, paní, jakou moc má každá z nich".
"Slyš, jakou mají moc", pravila. 7. "Jejich moc se navzájem podpírá a doprovází v takovém pořadí, v jakém jsou zrozeny. Z víry se rodí Zdrženlivost, ze Zdrženlivosti Poctivost, z Poctivosti Nevinnost, z Nevinnosti Čistota, z Čistoty Kázeň, z Kázně Láska. Jejich skutky jsou čisté, svaté a božské. 8. Kdo jim bude sloužit a konat jejich skutky, bude s Božími svatými přebývat ve hradu". 9. Zeptal jsem se, jak dlouho trvala stavba. Ona však vykřikla: "Nerozumný člověče, nevidíš, že hrad se ještě staví? Až bude stavba hotová, bude konec světa. Bude však brzy dostavěn¹⁶. Již se na nic neptej ! Tobě i svatým dostačí toto napomenutí a obnova vašeho ducha. 10. Avšak toto nebylo zjeveno toliko tobě. Ty to musíš všem oznámit. 11. Za tři dny - tolik potřebuješ, abys to pochopil - ti teprve oznámím, co ti chci říci. Vše to řekni svatým. Nechť to uslyší a zbaví se svých špatností, a ty s nimi".

IX.

1. "Poslyšte mne, děti¹⁷! Vychovala jsem vás k poctivosti, nevinnosti a čistotě, abyste pro milosrdenství Pána, jenž nad námi rozlil svou spravedlnost, jednaly spravedlivě a zbavily se

špatnosti a nepoctivosti. Vy se však nechcete zříci své špatnosti. 2. Nyní tedy mne poslyšte a žijte mezi sebou v míru. Navštěvujte se vespolek, ujímejte se jeden druhého, nepřijímejte Boží dary nadarmo, naopak dávejte vy potřebnějším. 3. Slyšte mne, kdo spoustou jídel připravujete svému tělu nemoc a ničíte je, zatím co tělo strádajících hyne nedostatkem potravy. 4. Takováto nestřídmost je majetným, když nepomáhají potřebnějším, ke škodě. 5. Pamatujte na budoucí soud. Majetní, vyhledávejte hladové, dokud hrad není ještě dostavěn. Po dokončení hradu rádi byste konali dobro a nebudete již moci. 6. Vy, kteří se honosíte svým bohatstvím, hleďte, aby potřební nenaříkali. Jejich nárek vstupuje k Pánu, a vy budete musit zůstat se vším bohatstvím za zavřenými branami. 7. Vám představeným církve i vám, kteří zaujímáte přední místa říkám: Nepodobujte se šarlatánům. Oni nosí své jedy v pouzdrech, vy však lék i jed ve svém srdci. 8. Jste zaslepeni, nechcete očistit své srdce a v čistém srdci stmelit v jedno své smýšlení. Proto nemůžete nalézt slitování u velkého Krále. 9. Děti, ať vás spory a hádky neznaví života. 10. Jak chcete napomínat vyvolené Pána, když samy potřebujete napomenutí? Napomínejte se vespolek a žijte spolu v pokoji, abych i já mohla o vás s radostí mluvit před naším Pánem.

X.

1. Když domluvila, přišlo šest jinochů, kteří stavěli hrad, a odnesli ji do hradu. Jiní čtyři zdvihli křeslo a odnesli je také do hradu. Jejich tváře jsem neviděl. Byli obráceni zády ke mně. 2. Když odcházela, tázal jsem se jí, zda by mi neodhalila, co znamenají ony tři podoby, v nichž se mi zjevila. "Na toto, aby ti to bylo zjeveno, musíš se zeptat podruhé", odpověděla mi. 3. Bratří, při prvním vidění loni jsem ji viděl velmi starou a seděla na křesle. 4. Při druhém vidění byla mladší, avšak tělo a vlasy měla stařecké. Když mluvila, stála u mne. Byla veselejší než prve. 5. Při třetím vidění byla úplně mladá a velmi krásná. Pouze vlasy měla stařecké. Seděla na trůně a byla stále veselá. Byl jsem velmi smutný, protože jsem nepochopil toto vidění. Tu vidím při nočním zjevení starou ženu. "Ke každé otázce", říká mi, "je třeba pokory ; posti se a dostaneš od Pána, oč žádáš". 7. Postil jsem se tedy jeden den. V noci pak se mi zjevil jinoch a povídá mi: "Proč úpěnlivě prosíš o vidění? Hled, aby sis neuškodil svými požadavky. Postačí ti toto vidění. Více, než jsi spatřil, nemohl bys vidět". 9. "Pane", odpověděl jsem mu, "žádám toliko vědět, co znamenají ty tři podoby staré ženy, chci mít úplné vidění". "Jak jste bezohlední", odpověděl mi, "Protože nejste svým srdcem u Pána, činí vás vaše pochybovačnost bezohlednými".

10. Odpověděl jsem mu : "Pane, aspoň od tebe ať se to dozvím".

XI.

1. "Slyš", pravil, "co jsou ty tři podoby, na které se ptáš."
2. V prvním vidění se ti zjevila stará a usedla do křesla, protože váš duch byl starý, unavený a vaše rozmařilosti a pochybování jej oslabily. 3. Jako starci, kteří nemají naději na znovu omládnutí, nedoufají v nic než ve svou smrt, tak i vy znaveni světskými starostmi stali jste se lhostejnými a zapomněli jste, že se Pán o vás stará. Vaše odvaha se zlomila a svými starostmi jste zestarali".
4. "Pane, rád bych věděl, proč tedy seděla na křesle?"
"Poněvadž každý nemocný je slabý a musí si sednout. Jeho slabé tělo se musí opřít. To je smysl prvního vidění.

XII.

1. Při druhém vidění jsi ji viděl stát, byla mladšího vzezření a veselejší než dříve. Vlasy a tělo měla však stařecké. Slyš, co znamená i toto. 2. Když nějaký starý a tělesně slabý člověk, který se ocitne v bídě a je na okraji zoufalství a nic jiného nečekal než na poslední den svého života, uslyší, že zdědil majetek, ihned se vzpruží, dostane novou sílu, nechce již ležet, vstane a jeho duch, dřívějšími neduhy téměř již zničený, znovu omládne. Již nechce sedět, je zase čilý. Tak je tomu s vámi, kteří slyšíte o vidění, jež vám Pán zjevil. 3. On se nad vámi slitoval a obnovil vašeho ducha. Proto jste přestali být malátnými, dostali jste sílu a zesílili ve víře. A Pán se s radostí díval na vaši statečnost. Proto vám ukázal stavbu hradu a ukáže i ostatní, budete-li mezi sebou žít ve svornosti a pokoji.

XIII.

1. Ve třetím vidění, jsi ji viděl mladou, krásnou, veselou, s vznešenou tváří. Dostane-li zarmoucený člověk radostnou zprávu, ihned zapomene na dřívější zármutek a na nic jiného nemyslí než na tu zprávu, kterou dostal. Jako by dostal novou sílu a duch jako by radostí omládl. Tak i vy, když jste spatřili tato dobra, omládl jste na duchu.
2. Viděl, jsi ji sedět na křesle. Bylo to pevné křeslo, pevně stojící na čtyřech nohách. I svět stojí na čtyřech základech.

3. Kdo se tedy úplně obrátí, ti omládnou. Kdo se upřímně obrátí, ti se stanou základy. Znáš úplný smysl vidění. Již se na nic neptej. Bude-li však něčeho třeba, bude ti zjeveno."

Vidění IV

I.

1. Bratří, vidění jež jsem spatřil od dřívějšího po dvaceti dnech, mělo podobu utrpení. 2. Šel jsem na pole polní cestou, po níž zřídka kdy přejde člověk, vzdálenou od hlavní silnice asi 20 stadií¹⁸. 3. Jdu sám a prosím Pána, aby dokončil zjevení a vidění, jež mi ukázal skrze svou církev. Chtěl jsem, aby mne tím posílil a aby svým služebníkům, svedeným ke hříchu dal možnost obrácení a zároveň aby tím bylo oslaveno jeho veliké a vznešené jméno za to, že mne uznal za hodného zjevit mi své divy. 4. V tom, co jej chválím a jemu děkuji, slyším hlas, jako jakousi ozvěnu: "Herme, nepochybuj!" "Proč bych měl pochybovat" říkám si, "když mne Pán posiluje a když jsem viděl tak vznešené věci?" 5. Popošel jsem, bratří, trochu a hle, vidím vznášet se k nebesům oblak prachu. "To jde dobytek a zvedá se prach", pomyslíl jsem si. Bylo to ode mne asi jeden stadion. 6. Když oblak prachu stále rostl, domníval jsem se, že je to něco božského. Zasvitlo trochu slunce. A tu vidím obrovské zvíře, podobné jakési mořské obludě. Z tlamy ji vylézaly ohnivé kobylky. Zvíře bylo dlouhé asi sto stop¹⁹, hlava se podobala džbánu. 7. Začal jsem úpěnlivě prosit Pána, aby mne zbavil toho zvířete. Stále jsem však myslel na ta slova "Herme, nepochybuj". 8. Obléknuv si tedy, bratří, víru Pána a pamětliv všeho, čemu jsem se naučil, dodal jsem si odvahy a jdu ke zvířeti. Ono začalo tak pískat, že by zbořilo město. 9. Jdu k němu blíže. Velká obluda se válela po zemi a stále vyplazovala jazyk. Když jsem ji přecházel, nepohnula se. 10. To zvíře mělo na hlavě čtyři barvy: černou, ohnivou či krvavou, zlatou a bílou.

II.

1. Když jsem přešel zvíře a byl tak 30 stop od něho, potká mne panna, vyzdobená jako na svatbu. Měla bílé šaty, bílé střevíce, byla zahalená až po čelo. V závoji měla otvor. Měla bílé vlasy. 2. Poznav z dřívějšího vidění, že je to církev, rozveselil jsem se. Zdravím tě, člověče", zdraví mne. I já ji pozdravil: "Bud zdráva, paní!" 3. "Nic se ti nestalo?", zeptala se.

"Paní", povídám jí, "potka! jsem zvíře, jež by mohlo zahubit všechny národy, avšak s pomocí Pána a jeho dobrotivostí jsem unikl".

4. "Unikl jsi bez pohromy, poněvadž svou starost jsi složil na Boha a otevřel jsi před Pánem své srdce v důvěře, že tě může zachránit jen velké a vznešené jméno. Proto Pán poslal svého anděla, jenž se jmenuje Thegri²⁰ a bdí nad zvířaty. On zavřel tlamu obludy, aby tě nepohltila. Pro svou víru jsi unikl velkým útrapám a, ač jsi spatřil velké zvíře, nezaváhals. 5. Jdi tedy a rozprávěj vyvoleným Pána o Boží vznešenosti a řekni jim, že toto zvíře je obrazem budoucího utrpení. Připravíte-li se předem a celým srdcem obrátíte-li se k Pánu, bude-li vaše srdce čisté a bez hříchu, budete-li zbytek svého života bezúhonně sloužit Pánu, můžete mu uniknout. Své starosti složte na Boha a On bude k nim přihlížet. 6. Pochybovači, věřte Pánu! U něho je všechno možné. On se přestane na vás hněvat a své biče sešle na pochybovače. Běda těm, kteří uslyšeli tato slova a neuposlechli jich. Lépe by jim bylo, kdyby se nenarodili."

III.

1. Zeptal jsem se jí na ty čtyři barvy, které mělo zvíře na hlavě. "Znovu jsi zvědavý", odpověděla mi. "Ano, paní. Řekni mi, co znamenají".

2. "Slyš! Ta černá barva je tento svět, v němž žijete. 3. Ohnivá a krvavá je proto, že tento svět zanikne v krvi a ohni. 4. Tou zlatou jste vy, kteří jste unikli tomuto světu. Jako se zkouší zlato v ohni, zda je pravé, tak jste zkoušeni i vy, kteří žijete v tomto světě. Kdo jste vytrvali, byli jste očištěni jeho ohněm. Jako se zlato zbavuje v ohni své nečistoty, tak i vy budete zbaveni všeho zármutku a úzkosti, buďte očištěni a stanete se užitečnými pro stavbu hradu. 5. Bílá barva je budoucí svět, v němž budou přebývat vyvolení Boží. Bůh si totiž k věčnému životu vybere neposkvrněné a čisté. 6. Neustaň mluvit k uším svatých! Máte obraz budoucího velkého utrpení. Mějte na paměti, co bylo dříve napsáno". 7. Po těchto slovech odešla. Nespatřil jsem, kudy odešla. Nastal hluk. I já se obrátil ze strachu v domnění, že přichází ono zvíře.

Hermův Pastýř II

Hermas dostává od pastýře příkazy

Úvod

1. Doma, když jsem si po modlitbě lehl na lůžko, přišel ke mně jakýsi muž velmi vznešeného vzezření. Byl oblečen jako pastýř v bělostném roucho, s mošnou na ramenou a s holí v ruce.

Pozdravil mne, já jeho pozdrav opětoval. 2. Usedl ke mně a povídá mi: "Poslal mne nejvznešenější anděl¹, abych s tebou pobýval zbývající dny tvého života".

3. Domníval jsem se, že mne přišel zkoušet. "Kdo jsi?", ptám se. "Nepoznáváš mne?"

"Ne", odpovídám.

"Jsem pastýř, jemuž jsi byl svěřen".

4. Při těchto slovech se jeho tvář změnila. Poznal jsem, že je to ten, jemuž jsem byl svěřen. Velmi jsem se lekl. Bylo mi velmi líto, že jsem mu tak ošklivě a nerozvázně odpověděl.

5. "Nelekej se", povídá mi. "Mé příkazy, jež ti chci dát, ti dodají sílu. Byl jsem totiž poslán, abych ti znovu připomenul vše, co jsi již dříve věděl a co je vám všem velmi prospěšné. Ze všeho nejdříve zapiš mé příkazy a podobenství, abys je pak mohl předčítat a zachovávat".

6. Zapsal jsem tedy, jak mi přikázal, příkazy a podobenství.

7. Až je tedy uslyšíte, dbejte jich, zachovávejte je a jednejte podle nich. Dostanete potom od Pána to, co vám slíbil.

Kdybyste však je vyslechli a neučili pokání, naopak ještě více hřešili, dostanete od Pána opak. Pastýř, posel pokání mi přikázal toto napsat:

Příkaz I. (víra v Boha)

1. Především věř, že je Bůh, jenž vše stvořil, uspořádal a učinil z ničeho². Všechno je v něm, On však je nekonečný. 2. Věř v něho, boj se ho a ovládej se. Zachovávej to a zbavíš se špatnosti a budeš ctnostný a spravedlivý. Budeš-li dbát tohoto příkazu, budeš žít Bohu³.

Příkaz II. (šlechtnost, dobré skutky)

1. Buď prostý a nevinný a budeš jako děti neznající špatnost, která ničí lidský život. 2. Předně nikoho nepomluvej ani neposlouchej nikoho, kdo pomlouvá. Pakli tak neučiníš, budeš ty, který jej posloucháš, spoluvínikem na jeho hříchu, ať jsi pomluvě uvěřil nebo ji jen vyslechl. Když tomu totiž věříš, budeš i ty proti svému bratru a budeš tím mít účast na hříchu toho, kdo pomlouvá. 3. Pomluva je něco hanebného. Je to neklidný démon, jenž nikdy nevydrží žít v pokoji. Jeho stálým

příbytkem je svár. Varuj se jej a budeš žít pokojně. 4. Bud šlechetný. Šlechtnost nezná pohoršení, dává vnitřní vyrovnanost a radost. Konej dobro a z plodů své práce, jež ti Bůh dává, dávej bohatě všem potřebným: Neuvažuj, komu dáš a komu nikoli. Bůh chce, aby jeho dary patřily všem. 5. Kdo přijímají tyto dary, budou se zodpovídat Bohu, proč a co dostali. Kdo je přijímají předstírajíce nouzi, budou potrestáni. 6. Kdo tedy dává, nenese vinu, když ovšem úkol, jež dostal od Pána, vykonal bez výhrad a neptal se, komu má dát a komu nikoli. Takovouto prostě vykonanou službu Bůh oslaví. Kdo takto pokorně slouží Bohu, bude žít. 7. Dbej tedy, jak jsem ti řekl, tohoto příkazu a pokání tvé i tvého domu bude upřímné a tvé srdce čisté a neposkvrněné.

Příkaz III. (o lži)

1. "Miluj pravdu", říká mi opět, "a pravda vždy vycházej z tvých úst a všichni lidé poznají tvé šlechetné smýšlení. Tak bude oslaven Pán, který v tobě přebývá. Pán je pravdomluvný a není u něho lži. 2. Lháři urážejí Pána a podvádějí jej, poněvadž mu neodevzdávají svěřený jim majetek. Jestliže jej odevzdávají poskvrněný lži, poskvrnili přikázání Pána a stali se podvodníky". 3. Zabědoval jsem, když jsem to uslyšel. Spatřiv mne naříkat, povídá: "Proč naříkáš?"

"Protože nevím, pane, zda mohu být spasen." "Proč?"

"Nikdy jsem ve svém životě nepromluvil pravdivého slova, byl jsem neupřímný, lež jsem lidem ukazoval jako pravdu. Nikdo nikdy mi neodporoval, každý uvěřil mému slovu. Jak tedy, pane, mohu žít, když jsem toto udělal?" 4. "Smýšlíš šlechetně a správně", pravil. "Ty jako Boží služebník musíš jednat podle pravdy, špatné svědomí nesmíš spojovat s duchem pravdy, aby nezarmoutil Svatého Ducha, který mluví pravdu."

"Nikdy jsem, pane, neslyšel tak jasná slova", povídám.

5. Nyní je tedy slyšíš. Řiď se podle toho a snaž se, aby tomu, co jsi dříve řekl lživého při svém zaměstnání, se dostalo víry. I takovým řečem se dá věřit a dají se ospravedlnit. Když toho budeš dbát a budeš-li od nynějška mluvit jen čistou pravdu, můžeš si zachránit život. Bude žít Bohu stejně i ten, kdo uslyší tento příkaz a vyvaruje se lži, která je něčím velmi ohavným.

Příkaz IV. (manželská věrnost a čistota)

I.

1. Příkazuji ti zachovávat čistotu. Do tvého srdce nevstupuj ani touha po cizí ženě ani smilstvo ani podobné špatnosti. Velmi

hřešíš, činíš-li toto. Nikdy nezhřešíš, budeš-li všude myslit na svou ženu. 2. Velmi zhřešíš, jestliže takováto žádostivost vstoupí do tvého srdce. Hřešíš, myslíš-li i na jiné špatnosti. Pro Božího služebníka je sama myšlenka na něco takového velkým hříchem. Bude-li pak někdo páchat tento hřích, připraví sobě smrt. Nuže, varuj se žádostivosti ! Kde přebývá šlechetnost, tam nemůže do srdce spravedlivého člověka vstoupit hřích."

4. Pane", pravím mu, "dovol mi, abych se tě něco zeptal".

"Mluv!"

Pane, kdyby někdo přistihl svou ženu, která věří v Pána, při cizoložství, hřeší, žije-li s ní dále?"

5. "Dokud nepoznal její hřích, nehřeší. Jestliže však muž ví o jejím hříchu a ona se nepolepší, naopak dále smilní, a žil by s ní dále, stává se spoluvíníkem na jejím hříchu a spoluúčastným na jejím cizoložství".

6. "Co tedy má muž učinit, jestliže jeho žena cizoloží?"

"Nechť ji propustí a žije zdrženlivě. Kdyby ji však propustil a oženil se s druhou ženou, cizoloží také"⁴:

7. "Pane, jestliže propuštěná žena učiní pokání a chce se vrátit k svému muži? , nemá ji přijmout zpět "

8. Jestliže ji muž nepřijme, hřeší a dopouští se velkého hříchu, neboť je třeba přijmout hříšníka, který činí pokání. Ne však, kdyby se to opakovalo. Pro Boží služebníky je jen jedno pokání.

Po pokání ženy se tedy muž nesmí oženit. To platí pro muže i ženu. 9. Nejen je cizoložstvím, znesvětil-li by někdo své tělo, ale cizoloží rovněž, jestliže by podobné páchal s pohany. Proto varuj se a nežij s takovým kdo takto jedná a nečiní pokání. Pakli ne, i ty se podílíš na jeho hříchu. 10. Muži a žena, máte přikázáno setrvat pospolu. Jen v takovém jednání má pokání své místo. 11. Já ovšem nechci, aby to dospělo až k takovým koncům, nýbrž chci, aby hříšník již nehřešil. Co se týče hříchu, který hříšník spáchal dříve, je tu Ten, jenž může poskytnout lék : totiž ten, který má moc nade vším".

II.

1. "Když mne Pán uznal za hodna", povídám mu znovu, "abys byl stále se mnou, dovol mi ještě několik slov. Ničemu nerozumím a mé srdce je ztvrdlé mými dřívějšími hříchy, měj se mnou trpělivost. Jsem velmi hloupý a nic nechápu".

2. Odpověděl mi: "Dohlížím na pokání a všem kajcíníkům dávám moudrost. Či se ti nezdá, že samo pokání je moudrost? Učinit pokání je velká moudrost. Hříšník poznává, že před Pánem spáchal špatný skutek. Myslí na čin, který spáchal. Činí pokání a nechce již více udělat nic špatného, naopak tím více koná dobro. Pokořuje svou duši, trestá ji, protože zhřešila. Vidíš, jak kajcíné obrácení se je velká moudrost".

3. "Proto se tě, pane, podrobně na vše ptám. Jako hříšník chci

poznat, co mám dělat, a za druhé chci žít, přesto že mám velmi mnoho různých hříchů." 4. "Budeš žít", pravil, "budeš-li dbát mých příkazů a budeš-li je zachovávat. A žít Bohu bude každý, kdo uslyší tyto příkazy a bude jich dbát."

III.

1. "Ještě se tě, pane, na něco zeptám." "Mluv!"
"Slyšel jsem od některých učitelů, že není jiného pokání než to, když jsme vstoupili do vody a přijali odpuštění svých hříchů"⁵.
2. "Správně jsi slyšel. Je tomu tak. Ten, komu byly odpuštěny hřichy, nemá již více hřešit, ale žít bez hříchu.", 3. Když se však na všechno podrobně vyptáváš, vysvětlím ti i toto, abys nedával příležitost k bludu těm, kteří uvěřili nyní nebo v budoucnu uvěří, pokání za hřichy nekonají⁶. Těm byly hřichy odpuštěny.
4. Kteří byli povoláni před těmito dny, těm Pán uložil činit pokání. Pán totiž zná srdce a předem všechno zná. Poznal lidskou slabost a ďáblovu prohnanost. Ví, že ďábel bude činit zlé Božím služebníkům a že k nim se bude chovat nepřátelsky.
5. Velmi dobrotivý Pán se tedy slitoval nad svým tvorstvem a ustanovil toto pokání. Mně pak byla dána moc nad tímto pokáním.
6. Toto ti však říkám : Po tomto velkém a svatém povolání kdyby byl někdo sveden ďáblem a zhřešil, má jen jedno pokání. Kdyby však i nadále hřešil a činil pokání, toto pokání mu nepomůže. Ztěží bude žít"⁷.
7. "Oživil jsem", pravím mu, "po tom, co jsem od tebe slyšel. Víím, že budu spasen, nepodlehnu-li hříchům."
"Budeš spasen, a všichni, kdo tak budou jednat", pravil.

IV.

1. "Pane, když ses jednou se mnou zdržel, vysvětlí mi ještě toto", požádal jsem jej.
"Mluv!" "Pane, jestliže muž nebo žena zemře a některý z nich uzavře nové manželství, nehřeší ten, kdo uzavírá nové manželství?"
2. "Nehřeší. Jestliže se však někdo zdrží, získá před Pánem velkou čest a velkou slávu. Uzavře-li však manželství, nehřeší.
3. Zachovávej tedy čistotu a svatost a budeš žít Bohu. Od nynějška se řid' podle toho, co ti říkám nebo chci říci, a budu přebývat ve tvém domě.
4. Dřívější tvá provinění budou odpuštěna, budeš-li zachovávat mé příkazy. A bude odpuštěno všem, kdo zachovají tyto příkazy a půjdou-li cestou této čistoty".

Příkaz V. (o dušení vyrovnanosti a trpělivosti)

I.

1. "Buď trpělivý a rozvážený a budeš pánem nade všemi špatnými skutky a budeš jednat vždy spravedlivě. 2. Budeš-li trpělivý, pak Duch Svatý, jenž v tobě přebývá, bude volný a nebude tísněn žádným zlým duchem. Bude se radovat a veselit spolu s nádobou, v níž přebývá, a bude radostně sloužit Bohu v celé své síle.

3. Zmocní-li se duše hněv, něžný Duch svatý je tísněn, a poněvadž nemá čistého místa, snaží se odejít. Tísněn zlým duchem a pošpiněn hněvem, nemá místa, kde by sloužil Bohu tak, jak chce. Pán totiž sídlí tam, kde je trpělivost, a ďábel tam, kde je hněv.

4. Když oba duchové sídlí v témže příbytku, je to pro člověka, v němž přebývají, velmi špatné. 5. Dáš-li jen velmi málo pelyňku do nádoby s medem, med neodstraní chuť pelyňku, naopak nepatrná trocha pelyňku zkazí med. Zkazí se i sladkost medu a pán jej přestane s chutí jíst. Med smíšený s pelyňkem se stal nepotřebným. Není-li v medu pelyněk, med zůstává sladký a slouží k potřebě svého pána. 6. Vidiš tedy, že trpělivost je sladší medu a že je užitečná Pánu. On v ní přebývá: Hněv však je hořký a není prospěšný. Je-li tedy hněv přimíšen k trpělivosti, je trpělivost pokažena a před Bohem není nic platná."

7. "Chtěl jsem, pane, poznat sílu hněvu, abych se jej mohl vystříhat". "Ovšem, nevyvaruješ-li se ho", praví, "ty i tvůj dům, nebudeš mít naději. Varuj se ho! Vždyť já jsem s tebou. A budu se všemi, kteří se ho varují a budou činit pokání se vší upřímností, a budu je chránit. Všichni totiž byli ospravedlněni nejsvětějším andělem"⁸.

II.

1. "Slyš nyní" pokračuje, "co působí hněv, jak je špatný a jak si podmaňuje Boží služebníky a jak odvádí od spravedlnosti. Neodvádí ty, kteří mají živou víru, ani v nich nemůže působit, poněvadž síla Pána v nich působí. Odvádí však ty, kteří jsou slabí ve víře a kteří pochybují. 2. Když vidí, jak takoví lidé žijí pokojně, vrhá se jim do srdce. Tu pro nic za nic muž či žena se začnou zlobit kvůli bydlení, jídlu, různé malichernosti, kvůli přáteli, kvůli daru ať danému nebo přijatému a podobně. Pro Boží služebníky je to pošetilé, malicherné, nerozumné a neprospěšné. 3. Velká a stálá trpělivost má velkou moc. Přináší

radost, zbavuje starostí, v každé době oslavuje Pána, není v ní nic zatrpklého, činí člověka klidným a vlídným. A tato trpělivost přebývá s těmi, kteří mají opravdovou víru. 4. Hněv je předně pošetilostí a hněvat se není těžké. Z hněvu pak vzniká zatrpklost, ze zatrpklosti rozmrzelost, z rozmrzelosti unáhlenost, z unáhlenosti vztek. Hněv jako výslednice všeho toho plodí velký a nevyčísitelný hřích. 5. Když tito duchové bydlí v jednom těle, Duch Svatý tam nepřebývá. Nemůže již všechny tělo pojmout a přebytečné vyvrhuje ven. 7. Něžný Duch, poněvadž nemůže bydlet se zlým duchem ani se nemůže smířit s jeho tvrdostí, odchází od takového člověka a hledá si jinde pokojný a klidný příbytek. 7. Takový člověk, v němž Duch Svatý nezůstává, je bez ducha spravedlnosti a naplněn zlými duchy² nemá nikde klidu. Zaslepená mysl nedovede správně uvažovat. Tak je tomu se všemi, kdo se hněvají. 8. Varuj se tedy hněvu, toho nejhanebnějšího ducha. Buď pokorný, odporuj hněvu a zatrpklosti a budeš svou svatostí milý Pánu. Hled, abys nezapomněl na tento příkaz. Budeš-li zachovávat tento příkaz, budeš moci zachovávat i ostatní příkazy, jež ti chci sdělit. Snaž se v nich stále více se zdokonalovat ty i všichni, kteří se budou chtít podle nich řídit."

Příkaz VI. (o dobrém a zlém andělu)

I.

1. "Přikázal jsem ti v prvním přikaze, abys věřil, bál se Boha a byl zdrženlivý." "Ano, pane", pravím.
"Nyní ti chci ukázat i jejich moc a co působí. Mají dvojí účinek a vztahují se jak na spravedlivého tak na nespravedlivého. 2. Věř spravedlivému a nevěř nespravedlivému. Spravedlnost má totiž rovnou cestu, nespravedlnost křivou. Jdi tedy cestou rovnou, křivé se vyhni. 3. Křivá cesta má četné zátočiny, je nerovná, plná bodláčí. Pro pocestné na ní číhá mnoho nebezpečí. 4. Kdo jdou rovnou cestou, jdou pohodlně a klidně. Není ani nerovná ani plná bodláčí. Vidíš tedy, že je prospěšnější jít touto cestou".
5. "Pane," pravím, "rád bych šel touto cestou".
"Půjdeš po ní a každý, kdo opravdu upřímně obrátí k Pánu, půjde touto cestou".

II.

1. "Poslyš nyní o víře. Člověk má dva anděly¹⁰, dobrého a špatného." 2. Jak je, pane, poznám, když oba jsou se mnou?"
3. "Slyš a snaž se pochopit. Dobrý anděl je něžný, ostýchavý,

skromný a pokojný. Když tento vstoupí do tvého srdce, hned s tebou hovoří o spravedlivém skutku, o ctnosti. Když. toto vše zaujme tvé srdce, poznáváš, že je s tebou dobrý anděl. Takové jsou tedy skutky dobrého anděla. Věř mu a věř i jeho skutkům. 4. Pohled nyní na špatného anděla. Je hněvivý, zatrpklý, nerozvážený, jeho skutky jsou špatné a Boží služebníky strhují do záhuby. Když tento vstoupí do tvého srdce, poznáš ho podle jeho skutků."

5. "Pane, jak jej poznám? Nevím to."

"Poslyš! Poznáš, že je v tobě, když se tě zmocní hněv nebo zatrpklost, když zatoužíš po mnoha jídlech, po opojných nápojích, po četných smyslových opojeních, po rozličných rozkoších a věcech nepotřebných, když zatoužíš po ženách, penězích, když se začneš příliš pyšnit a vychloubat či podobně. Když toto vstoupí do tvého srdce, poznáš, že je v tobě špatný anděl. 6. Když pak poznáš jeho skutky, zbav se jej. Nevěř mu ! Jeho skutky jsou špatné a neprospívají Božím služebníkům. Znáš tedy skutky obou andělů. Snaž se je poznat a věř dobrému andělu. 7. Špatného anděla se varuj, poněvadž jeho rada je vždy špatná. Když do srdce i velmi věřícího člověka pronikne jen myšlenka tohoto anděla, musí takový člověk, muž či žena, zhřešit. 8. Naopak když vstoupí do srdce sebehoršího muže či ženy skutky dobrého anděla, musí takový člověk konat dobré. 9. Vidíš tedy, že je dobré připojit se k dobrému andělu a vyvarovat se špatného anděla. 10. O víře je tento příkaz: Věř skutkům dobrého anděla, konej je a budeš žít. Věz, že skutky špatného anděla jsou špatné. Nekonej je tedy a budeš žít Bohu."

Příkaz VII. (o Boží bázni)

1. "Boj se Pána a zachovávej jeho přikázání. Budeš-li zachovávat přikázání Pána, budeš silný v každé životní situaci a tvá činnost bude nedostihná. Budeš-li se bát Pána, vykonáš všechno správně. Máš-li být spasen, musíš mít tuto bázeň. 2. Dábla se neboj. Bojíš-li se totiž Pána, budeš pánem nad d'áblem, poněvadž nemá moc. Nemá moc a netřeba se ho bát. Nutno se bát toho, kdo má moc. Kdo nemá moc tím všichni pohrdají. 3. Boj se však skutků d'ábla. Jsou špatné. Bojíš-li se Pána, budeš se bát d'áblových skutků a nebudeš je konat, naopak budeš se snažit vyvarovat se jich. 4. Je tedy dvojí bázeň. Boj se Pána a nevykonáš nic špatného, i kdybys to zamýšlel. Budeš-li však chtít vykonat dobro, boj se Pána a vykonáš je. Bázeň před Pánem má velkou moc a přináší slávu. Boj se tedy Pána a budeš žít. A budou žít Bohu, kdo se jej budou bát a budou zachovávat jeho přikázání".

5. "Proč jsi, pane, řekl o těch, kteří zachovávají jeho přikázání, že budou žít Bohu?", zeptal jsem se. Poněvadž veškero tvorstvo

se bojí Pána, avšak jeho přikázání nezachovává. Kdo se jej bojí a nezachovávají jeho přikázání, v těch nebude života!"

Příkaz VIII. (o zdrženlivosti)

1. "Řekl jsem ti, že je dvojí Boží tvorstvo, neboť i zdrženlivost je dvojí. Něčeho je totiž třeba se zdržovat a něčeho nikoli."

2. "Vysvětli mi pane", povídám", čeho je nutno se zdržovat a čeho nikoli". Poslyš", pravil, "zdržuj se špatného a nečiň je. Dobrého se nezdržuj, ale konej je. Nejednáš-li dobře, velmi hřešíš. Jednáš však velmi správně, nebudeš-li dělat nic špatného. Varuj se tedy každé špatnosti a konej dobro".

3. "Co špatného nemám konat?" "Slyš ! Varuj se smilstva, opilství, rozmařilosti, obžerství, touhy po bohatství, vychloubání, pýchy, okázalosti, podvodu, udávání, pokrytectví a nevzpomínej na křivdy, jimiž ti někdo ublížil. 4. Tyto skutky jsou v lidském životě ze všeho nejhorší. Takových skutků se musí Boží služebník vyvarovat. Kdo nechce, nemůže žít Bohu. Slyš i o dalších!

5. "Pane, to jsou ještě nějaké špatné skutky?", Ano, a je jich mnoho, kterých se musí Boží služebník vyvarovat. Je to krádež, lež, loupež, křivé svědectví, násilí, žádostivost, podvod, domýšlivost, vychloubáčnost a podobně. 6. Nemyslíš, že je to špatné? Pro Boží služebníky velmi špatné¹¹. Toho všeho se musí Boží služebník vyvarovat. Čeho se musíš vyvarovat, to jsem uvedl. 7. Slyš však, čeho se nesmíš vyvarovat, naopak co musíš konat. Nevyhýbej se konat dobré, ale konej je!

8. "Ukaž mi pane, také sílu dobrých skutků, abych je konal, jim sloužil a mohl tak být spasen".

Slyš i o dobrých skutcích, jež musíš konat a jimž se nesmíš vyhýbat. 9. Především je to víra, bázeň před Bohem, láska, svornost, spravedlnost, pravda, trpělivost. Lepšího nad toto v lidském životě není. Kdo toho bude dbát a nebude se tomu vyhýbat, bude ve svém životě šťastný. 10. Slyš i o dalších: pomáhat vdovám, navštěvovat sirotky a strádající, vysvobozovat Boží služebníky z tísně, být pohostinným - v pohostinnosti je totiž příležitost k dobročinnosti -, nebýt nikomu nepřítelem, být pokojným, pokornějším než druzí, ctít starší, být trpělivý, duševně unavené povzbuzovat, nepohrdat těmi, kteří dali pohoršení svou vírou, nýbrž obracet je na správnou cestu a povzbuzovat je, hřešící napomínat, dlužníky a strádající neutiskovat a podobně. 11. Nemyslíš, že toto je dobré?"

"Co může být, pane, lepšího nad toto i" "Jednej tedy tak, nevyhýbej se takovým skutkům a budeš žít Bohu. 12.

Zachovávej tedy tento příkaz. Konáš-li dobro a nevyhýbáš-li se mu, budeš žít Bohu. A žít budou všichni, kdo takto budou jednat. Naopak, nebudeš-li dělat nic špatného a vyvaruješ-li se

toho, budeš žít Bohu. A stejně budou žít Bohu všichni, kdo zachovávají tyto příkazy a jednají podle nich".

Příkaz IX. (o důvěře v Boha)

1. Praví mi : "Nepochybuji ! Neváhej poprosit Boha. Neříkej si : Jak mohu Boha o něco prosit či od něho přijímat, když jsem se vůči němu tolik provinil? 2. Tak neuvažuj. Naopak se vši vroucností se obrať k Pánu a bez jakýchkoli rozpaků jej pros. Poznáš, jak je dobrotivý. On tě neopustí a splní přání tvé duše. 3. Bůh totiž není jako lidé, kteří nezapomínají, když jim někdo učinil něco zlého. On zapomíná a slitovává se nad svým dílem. 4. Očisti tedy své srdce ode všech pošestilostí tohoto světa a ode všeho, o čem jsem ti dříve mluvil, pros Pána a dostaneš vše. Budeš-li Pána prosit s důvěrou, všechny tvé prosby budou vyslyšeny. 5. Budeš-li ve svém srdci pochybovat, nedostaneš nic z toho, o čem prosíš. Kdo pevně nedůvěřuje v Boha, to jsou lidé nerozhodní. A takoví nedosáhnou svými prosbami ničeho. 6. Kdo mají pevnou víru, s důvěrou prosí Pána o vše. Dostanou, poněvadž prosí bez jakýchkoli výhrad. Neobráti-li se ten, kdo pochybuje o Boží dobrotivosti, nesnadno bude spasen. 7. Zbav se tedy pochybovačnosti, oblékni víru - ta má velkou moc - a důvěřuj Bohu, že vyslyší všechny tvé prosby. A kdybys někdy Pána o něco prosil a nedostal to ihned, neztrácej víru, žes nedostal hned, o čem prosila tvá duše. Snad tě Bůh zkouší, nebo pro nějaký hřích, o kterém nevíš, dostáváš pomaleji, o čem jsi prosil. 8. Neustávej prosit o to, o čem prosí tvá duše, a dostaneš to. Ztratíš-li odvalu a zapochybuješ, obviňuj sebe a nikoli dárce. 9. Pochybovačnost je něco špatného a pošestilého, mnohým, i když mají velmi pevnou víru, rve kořeny víry. Je dcerou ďábla a je velmi nebezpečná Božím služebníkům. 10. Varuj se jí a buď nad ní pánem v každé okolnosti. Musíš však být obrněn silnou a mocnou vírou. Víra všechno slibuje a všechno splňuje. Pochybovačnost se připravuje o své skutky, poněvadž nedůvěřuje sama sobě. 11. Vidíš tedy, že víra přichází s nebes od Pána a má velkou moc. Pochybovačnost je přízemním duchem, pocházejícím od ďábla a nemá moci. 12. Služ tedy víře, která má moc, zbav se pochybovačnosti, která nemá moc, a budeš žít Bohu. A budou žít Bohu všichni, kdo toho dbají".

Příkaz X. (o smutku)

I.

1. "Zbav se smutku", praví dále. "Je bratrem pochybovačnosti a hněvu".

2. "Jak je, pane, jejich bratrem. Myslím si totiž, že něco jiného je hněv, něco jiného pochybovačnost a něco jiného smutek". 3. "Nerozumný člověče. Nevíš, že smutek je horší než všichni zlí duchové. Pro Boží služebníky je velmi strašný a ničí člověka více než všichni duchové. Ovšem také zachraňuje." 4. "Poslouchej! Ty, kdo nikdy nepátrali po pravdě ani se nezamýšleli nad božstvím, nýbrž jen prostě uvěřili, ty na svou stranu odvedou různá zaměstnání, bohatství, pohanské záliby a mnohé jiné věci tohoto světa. Kdo se k tomuto přikloní, nechápu božské podobenství. 5. Jako krásné vinice zarůstají různým bodlácím a trním, když se o ně nepečuje, tak je tomu i s lidmi, kteří uvěřili a zapadli do výše uvedených zálib. Jejich mysl je odvedena jinam, nesnaží se poznat Boha - i když slyší o Bohu, myslí na něco jiného - a vůbec nic nechápu. 6. Kdo se bojí Boha, kdo hledají Boha a opravdu a srdcem jsou u Pána, ti vše snadněji chápou. Oni mají v sobě bázeň Boží. Kde totiž přebývá Pán, tam přebývá i moudrost. Přimkni se tedy pevně k Pánu a vše pochopíš a poznáš."

II.

1. Slyš, nechápavý člověče, jak smutek vyháňá Ducha Svatého a jak jej i udržuje. 2. Když pochybovač chce něco vykonat a ono se mu to pro jeho pochybovačnost nedaří, dostaví se u takového člověka smutek. Smutek pak souží Ducha Svatého a vyháňá jej. 3. A dále: Když člověka zase zachvátí hněv kvůli něčemu, tu takový člověk zatrpkne. Rozhněvaný člověk začne být smutný. Rmoutí se nad tím, co vykonal, lituje, že vykonal něco špatného. 4. Zdá se, že tento smutek přináší záchranu, poněvadž se dostavuje lítost nad . vykonáním něčeho špatného. Obojí tedy skličuje smutkem ducha: Pochybovačnost, že nedosáhla svého cíle; hněv, že nevykonal něco špatného. Obé tedy působí zármutek Duchu Svatému: I pochybovačnost i hněv. 5. Zbav se tedy smutku a neurážej Ducha Svatého, jenž v tobě přebývá, aby snad nežaloval u Boha proti tobě a neodešel od tebe. 6. Boží Duch daný tělu nesnáší ani smutek ani úzkost.

III.

1. "Bud dobré myslí. Ta je Bohu vždycky milá a příjemná, a v ní se raduj. Každý kdo je dobré myslí, koná dobré, myslí na dobro a smutek je mu něčím cizím. 2. Smutný člověk si vždy počíná špatně. Předně rmoutí Ducha Svatého, jenž byl dán člověku jako duch radosti. Za druhé: kdo rmoutí Ducha Svatého, jedná nespravedlivě, poněvadž ani neprosí ani nechválí

Boha: Prosba smutného člověka totiž nikdy nemá tolik síly, aby se dostala před Boží oltář."

3. "Proč se prosba smutného člověka nedostane před Boží oltář?" "Poněvadž smutek se usadil v jeho srdci. A smutek smíšený s modlitbou nedovoluje, aby modlitba předstoupila před Boží oltář čistá. Jako víno smíšené s octem nemá pravou chuť, tak ani smutek a Duch Svatý neprosí o totéž. 4. Zbav se tedy tohoto nepravého smutku a budeš žít Bohu. A budou žít Bohu všichni, kteří se zbaví smutku a obléknou si radost".

Příkaz XI. (duch světský a duch Boží)

1. Ukázal mi lidi sedící na nízkých stolicích a člověka sedícího na křesle. "Vidíš ty na stolicích?", povídá mi. "Vidím, pane". "To jsou věřící. Ten, který sedí na křesle, je falešný prorok, který se snaží zničit Boží služebníky. Do zkázy přivedl ty, kteří nebyli pevní ve víře, nikoli však pevně věřící. 2. Ti, co nemají pevnou víru, přicházejí k němu jako k věštci a vyptávají se ho na budoucnost. Falešný prorok, který nevěští z moci Ducha Svatého, odpovídá jim na jejich dotazy a podle přání jejich špatností tak, jak si to v duchu přejí. 3. Nerozumný odpovídá nerozumně nerozumným. Jak pošetile se ho ptají, tak pošetile jim odpovídá. Říká však někdy i pravdu. Ďábel totiž mu dává svého ducha, aby mohl někoho ze spravedlivých ošálit. 4. Kdo jsou tedy pevní ve víře v Pána a hledají pravdu, ti se nespolečují s těmito duchy, naopak se od nich odvracejí. Kdo však pochybují a často dělají pokání, ti jako pohané se ptají na budoucnost. Mají větší hřích než ti, co se klanějí modlám. Kdo se totiž ptá na něco falešného proroka, je modlář, nemoudrý člověk, který nehledá pravdu. 5. Žádný Boží duch se neptá, nýbrž z Boží moci sám od sebe mluví, poněvadž k tomu má moc od Božího Ducha. 6. Duch, který odpovídá až když je tázán, je úlisný, přízemní, obratný, nemá žádnou moc. Nikdy nemluví, když není tázán."

7. "Jak tedy, pane, člověk pozná, kdo je prorokem pravým a kdo falešným?" "Slyš o obou prorocích¹²!! Povím ti, jak poznáš pravého a falešného proroka. Podle způsobu je posuzuj, zda má Božího ducha. 8. Kdo má Božího ducha je předně laskavý, mírný, pokorný, nedělá nic špatného, netouží po radostech tohoto světa. Sebe pokládá za horšího než jsou ostatní lidé. Když se jej někdo vyptává na budoucnost, neodpovídá. Nemluví za zády druhého. Nemluví z něho člověk, ale Duch Svatý. Mluví jen tehdy, když si to přeje Bůh. 9. Kdykoli přijde člověk, který má Božího ducha, do shromáždění spravedlivých, kteří věří, a když se shromáždění modlí k Bohu, tehdy anděl prorockého ducha, jenž při něm stojí, naplní jej prorockým duchem. A člověk pln Ducha svatého mluví ve shromáždění tak, jak Bůh chce. 10. Tak se tedy projevuje Boží duch. Taková

je moc Božího Ducha. 11. Poslyš i o duchu přizemním, úlisném, který nemá žádnou moc a je strašně pošetilý. 12. Předně takový člověk v domnění, že má Božího ducha se chová povýšenecky a chce být na předním místě. Je drzý, nestoudný, povídavý, má rád zábavy a jiné požitky, přijímá za své proroctví peníze. Nedostane-li je, neprorokuje. Boží duch neprorokuje za peníze. To je u Božího proroka nemožné. Odměnu přijímá jen duch přizemní. 13. Potom vůbec nechodí do shromáždění spravedlivých, naopak se jim vyhýbá. Vybírá si lidi slabé víry a lidi bez zásad. Jim podle jejich přání prorokuje. Klame je, poněvadž jim říká pošetilosti, jaké si právě přejí. Stejným způsobem odpovídá i lidem bez zásad. Prázdna nádoba se nerozbije o prázdnou nádobu, naopak obě se společně rozezvučí. 14. Když však přijde do shromáždění spravedlivých, kteří mají Božího ducha a právě se modlí, cítí se tu zbytečným, nemá tu co říci. Přizemní duch strachem uteče a takový člověk ztichne a neodváží se říci jediné slovo. 15. Máš-li ve sklepech v nádobách víno či olej a dáš tam prázdnou nádobu, až budeš po čase sklep vyklízet, prázdnou nádobu nalezneš zase prázdnou. Tak je tomu i s falešnými proroky. Přijdou-li mezi spravedlivé, zůstávají takovými, jací tam přišli. 16. To je popis obou proroků. Člověka, jenž o sobě říká, že má Božího ducha, posuzuj podle skutků a podle jeho života. 17. Věř duchu, který vychází od Boha a má moc. Duchu přizemnímu nevěř, nemá moc. Pochází totiž od ďábla. 18. Ukážu ti to na příkladu. Vezmi kámen a hoď jej vzhůru. Zda jej dostihneš? Nebo vezmi vodu a vychrstni ji k nebi. Zda prorazíš nebesa?" 19. "Jak by to, pane, bylo možné? Sám jsi řekl, že je to nemožné". „Jako je toto nemožné", pravil "tak ani duchové pocházející ze země nemají moc ani sílu. 20. A nyní pohled jakou sílu má předmět, který padá s výše. I nejmenší kroupa jakou způsobí člověku bolest, padne-li na hlavu. Nebo kapka padající z mraku. Rozruší kámen. 21. Vidíš tedy, že i nejmenší počet padající s výše má velkou sílu. I Boží duch přicházející s nebe je silný. Tomuto duchu tedy věř a toho druhého se varuj."

Příkaz XII. (o zachování Božích přikázání)

I.

1. "Varuj se zlé žádostivosti a ozbroj se žádostivostí dobrou a svatou. Budeš-li toužit jen po tom, co je dobré a svaté, pak budeš zlou žádostivost nenávidět a budeš nad ní pánem, kdykoli budeš chtít. 2. Zlá žádostivost je tyran, těžko se krotí. Je krutá a svou zdivočelostí lidi žene do zkázy, zvláště Božího služebníka. Není-li rozvážný, je s ním zle. Do zkázy žene však takové, kteří nejsou ozbrojeni dobrou žádostivostí, kteří myslí jen na světské

radosti. Ty odevzdá smrti".

3. "Pane, které jsou to skutky zlé žádostivosti, které lidi odevzdávají smrti? Ukaž mi je, abych se jich mohl vyvarovat". "Nuže, poslyš", pravil, "čím usmrcuje zlá žádostivost Boží služebníky".

II.

1. Především je to touha po cizí ženě nebo cizím muži, po nadměrném bohatství, po nadbytku nepotřebných jídel a nápojů a jiných rozmařilostech. Každá rozmařilost je pro Boží služebníky pošetilou a nedůstojnou. 2. Toužit po něčem takovém je špatné a pro Boží služebníky to znamená smrt. Zlá žádostivost je ďáblovou dcerou. Je tedy nutné vyvarovat se jí a zdrženlivě žít pro Boha. 3. Kdo se nestane pánem nad ní a nebude ji odporovat, zahyne. Zlá žádostivost usmrcuje. 4. Snaž se být spravedlivý, ozbroj se bázni Boží a postav se proti této zlé žádostivosti. Kde je bázeň Boží, tam je i dobrá žádostivost. Když zlá žádostivost uvidí, že jsi ozbrojen bázni Boží a že se jí chceš postavit na odpor, vyhne se ti, aby tě ani neviděla. Bojí se tvých zbraní. 5. Jako vítěz snaž se pak být spravedlivý. Svě vítězství odevzdej dobré žádostivosti, služ jí, jak ona bude chtít. Budeš-li sloužit dobré žádostivosti a podřídíš-li se jí, staneš se pánem nad zlou žádostivostí a budeš ji ovládat, jak budeš chtít".

III.

1. "Pane, rád bych věděl, jak mám sloužit dobré žádostivosti". "Slyš! Jednej spravedlivě a ctnostně, mluv pravdu, boj se Boha, věř, buď laskavý. Dobré je všechno tomuto podobné. Když takto budeš jednat, budeš milým Božím služebníkem a budeš žít Bohu. A žít Bohu bude každý, kdo slouží dobré žádostivosti." 2. Tím skončil o dvanácti příkazech. "Znáš příkazy", pravil, "zachovávej je a posluchače vybízej, aby v posledních dnech svého života se upřímně obrátili a činili pokání. 3. Tento úkol vykoněj pečlivě a vykonáš tím mnoho. Kajícníci, kteří tě poslechnou, budou ti vděční. Já budu s tebou a přinutím je, aby ti uvěřili". 4. "Pane", pravím mu, "tyto příkazy jsou krásné a velkolepé a jsou s to potěšit člověka, který je bude zachovávat. Nevím však, zda může člověk tyto příkazy zachovávat, zda nejsou příliš přísné". 5. Odpověděl mi: "Budeš-li ochoten je zachovávat, snadno je zachováš a nebudou těžké. Jestliže však si budeš myslet, že jich člověk nebude moci zachovávat, nezachováš je. 6. Dnes jen

toto: Budeš-li je zachovávat jen na oko, nebudeš spasen ty ani tvé děti ani tvůj dům. Sám ses totiž rozhodl, že tyto příkazy nemůže člověk zachovávat".

IV.

1. Řekl to skoro pohněvaně, až jsem se strachem zachvěl. Jeho tvář se totiž změnila, že bylo těžko nezachvět se. 2. Když mne spatřil ustrašeného a chvějícího se, začal ke mně mluvit laskavěji a klidněji. "Nerozumný, pošetilý a váhavý", povídá, "což neznáš velebnost Boží? Což nevíš, jak je obdivuhodně mocná? Což Bůh nestvořil pro člověka svět a nepodřídil člověku veškero tvorstvo? Nedal mu moc ovládat vše, co je pod nebem? 3. "Jestliže je tedy člověk pánem nade vším tvorstvem Božím a nade vším panuje, může být pánem i nad těmito příkazy?"

Ano miluje-li Pána, může být pánem nade vším, i nad těmito příkazy. 4. Kdo mají Pána jen v ústech, srdce však mají zkamenělé a daleko od Pána, pro ty jsou tyto příkazy přísné a těžké. Vy slabí ve víře, dejte ve svém srdci místo Pánu a uvidíte, že není nic snadnějšího, příjemnějšího a ušlechtilějšího nad tyto příkazy. 5. Kdo zachováváte těžké, nelidské, surové a hříšné příkazy ďáblovy, obraťte se! Nebojte se ďábla, nic proti vám nezmůže. 6. Já anděl pokání, pán nad ďáblem budu totiž s vámi. Ďábel sám se bojí a strach z něho není na místě. Nebojte se jej, on před vámi uteče."

V.

1. "Pane," pravím mu "vyslechni ještě několik mých slov".
"Mluv, co chceš".

"Pane, člověk by sice rád zachovával Boží přikázání a jistě není nikoho, kdo neprosil Pána, aby je mohl zachovávat a řídit se jimi, avšak bezohledný ďábel je s to podmanit s: lidi".

2. "Boží služebníky, kteří upřímně a s důvěrou doufají v Boha, si podrobit nemůže. Ďábel může zápasit, zvítězit však nemůže, postavíte-li se mu na odpor. S hanbou pak prchá. Kdo však nejsou pevní ve víře, ti se bojí ďábla a on je má již ve své moci.

3. Člověk, který naplnil dobrým vínem nádoby, nehlídá ty plné nádoby, ale hlídá ty které nejsou plné z obavy, aby víno v nich nezкисло. Víno v nádobách neplných totiž rychle kyše a chuť vína se kazí. Stejně je tomu i s ďáblem. Přichází k Božím služebníkům a zkouší je. Kdo jsou pevní ve víře a postaví se mu statečně na odpor, tu odchází od nich, poněvadž nemá kam

vejít. Jde tedy k slabým ve víře a poněvadž tu má místo, vchází do nich, dělá si v nich, co chce a oni mu musí sloužit".

VI.

1. "Já anděl pokání vám pravím toto: Nebojte se ďábla. Jsem poslán, abych byl s vámi, kdo činíte upřímné pokání, a abych vás posiloval. 2. Věřte tedy Bohu, kdo jste kvůli svým hříchům přestali doufat v život a svůj život zatížili hříchy. Jestliže se obrátíte k Pánu opravdu a upřímně a ve zbylých dnech svého života budete jednat spravedlivě a řádně budete sloužit Pánu, tak jak si to přeje, odpustí vám dřívější hříchy a dostanete sílu, abyste byli pány nad ďáblými skutky. Ďáblých hrozeb se vůbec nebojte. Ďábel je bezmocný, jako jsou bezmocné svaly mrtvoly. 3. Poslechněte mne a bojte se toho, který může všechno učinit, spasit i zahubit, dbejte těchto příkazů a budete žít Bohu."

4. "Pane", povídám mu, "nyní pevně věřím, že mne Pán ospravedlní, neboť ty jsi se mnou. Vím, že rozbiješ veškerou moc ďáblu a my že zvítězíme nad jeho skutky. Doufám, pane, že tyto příkazy, jež jsi mi dal, s pomocí Pána zachovám."

5. "Zachováš je, bude-li tvé srdce před Pánem čisté. A zachovají je všichni, kdo očistí svá srdce od pošetilých žádostí tohoto světa, a budou žít Bohu".

Hermův Pastýř III

Pastýř mluvil ke mně v podobenstvích

Podobenství I. (V tomto světě nemáme trvalý domov. Trvalý domov si musíme připravit u Boha)

1. Praví mi Pastýř: "Víte, vy Boží služebníci, že bydlíte v cizině? Vaše vlastní město je daleko od tohoto světa. Víte-li, kde je váš vlastní domov, kde chcete přebývat, proč kupujete pole, stavíte nádherné domy a zařizujete si zbytečné byty? 2. Kdo si tohle uchystal v tomto světě, nepomýšlí navrátit se do svého vlastního města. 3. Nerozumný, nerozhodný a ubohý člověče, nevíš, že toto všechno nepatří tobě a že pánem nad tím je někdo jiný? Pán tohoto města ti může říci: Nechci, abys bydlel v mém městě, neuposlechl jsi mých zákonů, odejdi tedy odtud. 4. Až tě

vyžene, co učiníš s polem, domem a ostatním, jež sis připravil pro sebe? Právem ti může pán tohoto území říci: Bud poslouchej mých zákonů nebo odejdi z tohoto území. 5. Co učiníš, chceš-li se řídit zákony svého vlastního města? Zřekneš se kvůli polím a ostatnímu majetku svých práv, které máš ve vlastním městě, a budeš zachovávat zákon tohoto města? Hle, ať se ti nestane osudným, zřekneš-li se svého práva. Budeš-li se potom chtít vrátit do vlastního města, nebudeš přijat. Neuposlechl jsi jeho zákonů a budeš za to vyloučen. 6. Nuže, žij tu jako v cizině a nepožij si více, než co patří k tvému živobytí. Ochotně odejdi z tohoto města, když by tě pán tohoto města chtěl vyhnat, poněvadž se nechceš podříditi jeho zákonům, a vrať se do svého vlastního města a tam žij klidně, jak máš na to právo. 7. Kdo sloužíte Pánu a milujete jej, jednejte tedy tak, jak si to on přeje majíce na paměti jeho přikázání a příslibení, jež vám oznámil. Věřte, že učiní, co slíbil, budete-li zachovávat jeho přikázání. 8. Místo polí vykupujte dle svých možností zbědované duše, navštěvujte sirotky a vdovy a neopovrhujte jimi. Své bohatství a svůj majetek, který jste dostali od Pána, vynaložte na takováto pole a příbytky. 9. Pán vám dal bohatství proto, abyste mu prokazovali takovéto služby. Mnohem lepší je starat se o takováto pole, majetek a zařízení, poněvadž se s tím vším shledáš ve svém vlastním městě, až do něho přijdeš. 10. Takovýto přepych je krásný a posvátný. Nemusíš mít strach, nemusíš se rmoutit, můžeš se jen radovat. Nežijte v přepychu po způsobu pohanů. To Božím služebníkům neprospívá. Žijte tou rozmařilostí, která vám může přinášet jen radost. Nepodvádějte, nesahejte na cizí věc ani po ní nedychtěte. Je hříchem toužit po cizí věci. Dělej, co máš dělat, a budeš zachráněn."

Podobenství II. (o jilmu a révě)

1. Když jsem obcházel své pole a pozoroval jilm a révu a přemýšlel o nich a jejich plodech, zjevil se mi Pastýř a povídá mi : "Přemýšlíš o jilmu a révě?" "Ano, pane. Oba stromy jsou velmi krásné. 2. "Ty dva stromy", praví mi, "jsou vzorem Božím služebníkům". "Rád bych věděl, v čem jsou tyto stromy vzorem." "Vidíš jilm a révu?" "Vidím, pane". "Réva plodí, jilm je neplodný strom. Není-li však réva u jilmu, nemůže bohatě plodit, poněvadž by padla na zem. Kdyby nebyla přivázána k jilmu, její plod by shnil. Je-li tedy réva přivázána k jilmu, plodí za sebe i za jilm. 4. Vidíš tedy, že i jilm bohatě plodí, ne méně než réva. Ba spíše i více." "Pane, jak to více?" "Poněvadž réva, když je přivázána k jilmu, dává bohaté a krásné hrozny; když však leží na zemi, málo a shnilé. Jim se podobají Boží služebníci : chudý a bohatý". 5. "Jak, pane? Vysvětli mi to". "Poslyš! Bohatý má sice velký majetek, je však u Pána

žebrákem, poněvadž zaujat svým bohatstvím málo Pána prosí. I když prosí a činí pokání, jeho prosba je slabá, neúčinná a nemá nahoře v nebi moc. Když však pomůže chudému, může potom doufat, že za to, co učiní chudému, jej Bůh odmění. Chudý se hodně modlí, koná pokání a jeho modlitba má velkou moc u Boha. Bohatý má tedy bez váhání podporovat chudého. 6. Chudý podporován bohatým prosí a děkuje Bohu za svého dobrodince. Bohatý naopak když se stará, aby chudému v jeho životě nic nechybělo, ví, že modlitba chudého je Bohu milá a bohatě odměňována. 7. Oba tedy konají dobrý skutek. Chudý se modlí a modlitbou je bohatý u Pána. Modlitbou se odměňuje Pánu, který mu pomáhá. Bohatý zase rád dává chudému z bohatství, jež dostal od Pána. A takový skutek je velmi milý Bohu, poněvadž bohatý pochopil, nač má bohatství a pomohl chudému z darů, které dostal od Pána. Tím správně splnil úkol, daný mu Pánem. 8. Lidé si tedy myslí, že jilm svou vláhou živí révu. Réva pak majíc neustále vláhu, rodí dvojnásob: za sebe i za jilm. Tak i chudí, když se modlí k Pánu za bohaté, rozmnožují bohatství bohatých; bohatí zase podporující chudé v jejich potřebách obohacují život chudých. 9. Oba tedy se účastní na spravedlivém díle. Toto tedy čin a Bůh tě neopustí. Naopak budeš zapsán do knihy živých. 10. Blahoslavení majetní, kteří dovedou pochopit, proč Bůh je činí bohatými. Kdo to pochopí, budou také moci něco vykonat".

Podobenství III. (o stromu suchém a zeleném)

1. Ukázal mi mnoho stromů, které neměly listy. Mně se zdálo, že jsou suché. Všechny si byly podobné. "Vidíš ty stromy?", povídá mi.
"Vidím, pane. Jsou si podobny a jsou suché".
"Takovými, jako vidíš tyto stromy, jsou lidé tohoto světa", odpověděl mi. 2. "Proč tedy, pane, jsou stromy jakoby suché a sobě podobné?" "Ani spravedliví ani hříšníci se v tomto světě nerozeznají. Jsou si podobni. Tento svět je pro spravedlivé zimou a nerozeznají se od hříšníků, s nimiž žijí. 3. Jako v zimě stromy s opadlými listy se podobají jeden druhému, a nepoznají se, zda jsou živé nebo suché, tak ani v tomto světě se nerozeznají od sebe spravedliví a hříšníci, jak si jsou podobni.

Podobenství IV.

1. Znovu mi ukázal mnoho rašících i suchých stromů a povídá mi: "Vidíš tyto stromy?"

"Vidím, pane. Jedny raší, druhé jsou suché".
2. "Těmi rašícími stromy jsou spravedliví lidé, kteří budou žít v budoucím světě. Tento budoucí svět je pro spravedlivé létem a pro hříšníky zimou. Až zazáří Boží milosrdenství, bude vidět ty, kteří sloužili Bohu. Všechny bude vidět. 3. Jako totiž v létě se poznají plody každého stromu a pozná se, jaké jsou, tak i na onom světě bude vidět skutky spravedlivých a uvidíme, jak jsou krásné. 4. Pohané a hříšníci jsou ty suché stromy, budou na onom světě také suchými, neplodnými a budou jako dříví spáleni. Ukáže se, že ve svém životě jednali špatně. Hříšníci budou spáleni, poněvadž hřešili a nečinili pokání. I pohané budou spáleni, poněvadž nepoznali svého Stvořitele. 5. Ty tedy buď hodně činný, aby v onom létu bylo vidět ovoce tvé práce. Nekonej však mnoho věcí najednou a nikdy nezhřešíš. Kdo totiž konají mnoho věcí najednou, mnoho též hřeší; poněvadž myslí jen na své věci a neslouží svému Pánu. 6. Jak může takový člověk něco od Boha dostat, když mu neslouží? Kdo mu slouží, dostanou, oč prosí. Kdo neslouží Pánu, nedostanou nic. 7. Koná-li někdo horlivě jednu práci, může při tom i Pánu sloužit. Jeho mysl nebude totiž odváděna od Pána a bude mu sloužit s čistou myslí. 8. Učiníš-li tedy toto, můžeš být v budoucím životě hodně bohatý na plody své práce. A stejně tak i ten, kdo takto bude jednat."

Podobenství V. (o pravém postu a čistotě) I.

1. Seděl jsem na jakési hoře. Postil jsem se tam a děkoval Pánu za vše, co mi učinil. Tu si ke mně sedl Pastýř.
"Proč jsi sem přišel tak časně?", zeptal se. "Protože tu konám zastavení¹".
"Co znamená to zastavení?" 2. "Postím se, pane."
"A co je ten půst, jímž se postíte?" "Postím se, jak je to mým zvykem"
3. "Neumíte se postit, aby to bylo milé Pánu", pravil. "Nevíte, co je půst, ani není postem tento váš neprospěšný půst". "Proč, pane, toto říkáš?" "Pravím ti, že není postem, co vy za půst považujete. Ukážu ti, jaký půst je dokonalý a milý Pánu".
"Ano. Budu šťastný, poznám-li půst, který je milý Bohu".
4. "Slyš! Bůh nechce takovýto neužitečný půst. Postíš-li se totiž takto, nic nevykonáš pro spravedlnost. Posti se Bohu takto: 5. Ve svém životě nečiň nic špatného, služ Pánu čistým srdcem. Dbej jeho příkázání, zachovávej jeho nařízení a nemysli na nic špatného. Věř v Boha. Budeš-li takto jednat, budeš-li se bát Boha, nebudeš-li dělat nic špatného, budeš žít Bohu. Učiníš-li toto, vykonáš velký a Bohu milý půst."

II.

1. Slyš podobenství, které ti povím. Týká se postu. 2. Kdosi měl pole a mnoho služebnictva. Na jednu část pole vysadil vinici. Vybral jednoho věrného a velmi zkušeného služebníka, zavolal jej k sobě a řekl mu : Hlídej tuto vinici, kterou jsem vysadil, a ohrad' ji, než přijdu. Nic jiného na vinici nedělej. Vyplň tento rozkaz a budeš svobodný. Pak se pán vydal na cesty. 3. Když odešel, začal služebník hradit vinici. Když ji ohradil, viděl, že je zarostlá trávou. 4. Uvažoval tedy sám pro sebe: Pánův rozkaz jsem splnil; vypleji vinici, vypletá bude lepší; nebude-li v ní trávy, réva dá větší úrodu, poněvadž ji nebude tráva dusit. Dal se do plení vinice a všechnu trávu vyplel. Vinice zkrásněla a vyrostla, poněvadž ji nedusila tráva. 5. Po čase přišel pán a vešel na vinici. Spatřiv vinici krásně ohrazenou a navíc ještě vypletou trávu i krásně rostoucí vinné keře, měl velkou radost z práce služebníka. 6. Zavolal tedy svého milovaného syna, jenž byl jediným dědicem, a přátele, se kterými se radíval, a vyprávěl jim, co přikázal svému služebníkovi a co potom shledal. I oni blahopřáli služebníkovi, že se mu dostalo od pána takového vysvědčení. 7. Povídá jim pán : Slíbil jsem tomuto služebníkovi svobodu, splní-li rozkaz, který jsem mu dal. Splnil jej a navíc ještě vinici prokázal dobrý skutek, který se mi velmi líbil. Za tento čin jej chci učinit spoludědicem svého syna, poněvadž věděl, co je dobré a užitečné, a nezapomněl to učinit. 8. Pánův syn souhlasil, aby se služebník stal spoludědicem. 9. Za několik dní vystrojil pán domu hostinu a poslal služebníkovi z hostiny mnoho jídel. Služebník přijal poslaná jídla. Něco z jídel si ponechal pro sebe a ostatní rozdal svým spoluslužebníkům. 10. Ti měli radost, že dostali jídlo, a začali se za něho modlit, aby dostal ještě více milostí od pána za to, že takto užil svých jídel. 11. Když pán uslyšel, co se stalo, znovu se velmi zaradoval nad počínáním tohoto služebníka. Svolal opět přátele i svého syna a oznámil jim, co učinil služebník s pokrmem, který dostal. Oni tím více souhlasili, aby se služebník stal spoludědicem jeho syna."

III.

1. "Pane, takové podobenství neznám a nevysvětlíš-li mi je, nepochopím je". 2. "Vše to vysvětlím a ukážu, o čem budu s tebou mluvit. Zachovávej přikázání Pána. Budeš tak milý Bohu a budeš zapsán mezi ty, kteří zachovávají jeho přikázání. 3. Učiníš-li něco dobrého mimo Boží přikázání, získáš si větší slávu a budeš u Boha slavnější, než jsi chtěl být² Jestliže tedy

zachováš Boží přikázání, přidáš-li i takovéto služby a budeš jednat podle mého příkazu, budeš se radovat".

4. "Pane, zachovám, co jsi přikázal. Víím, že jsi se mnou".

"Budu s tebou, poněvadž se snažíš konat dobré skutky. A budu se všemi, kdo budou o toto usilovat. 5. Tento půst, totiž

zachovávání přikázání Pána, je velmi krásný. V budoucnu se tedy postí takto: G. Nemluv nic špatného, nemysli na nic špatného, své srdce očisti ode všech poštilostí tohoto světa.

Budeš-li takto jednat, bude tvůj půst dokonalý. 7. Pak učiň toto:

Až dokončíš, co máš napsat, v ten den, ve kterém se postíš,

ničeho nepožívej. Ani chleba ani vody. Obnos, který jsi měl dát za jídlo v ten den, dej vdově nebo sirotku nebo strádajícímu.

Takto dokážeš svou pokoru, poněvadž z tvé pokory byla nasycena duše podarovaného a prosila za tebe u Pána. 8. Budeš-li se tedy postit tak, jak jsem ti nakázal, bude tvá obět Pánu milá

a tvůj půst bude u něho zapsán. Služba takto vykonaná je krásná, radostná a milá Pánu. 9. Dbej toho spolu se svými dětmi

i s celým svým domem. Budeš-li toho dbát, budeš šťasten.

Budou šťastni a dostanou od Pána, oč budou prosit, všichni ti, kdo to uslyší a budou se tím řídit".

IV.

1. Snažně jsem jej prosil, aby mi vysvětlil podobenství o poli a pánu, o vinici a služebníkovi, který hradil vinici, o ohradě a trávě vytrhané z vinice, o synovi a přátelích. Poznal jsem totiž,

že toto vše má skrytý smysl. 2. "Jsi velmi náročný ve svých otázkách", odpověděl mi. "Neopomeneš se na nic zeptat. Je-li však nutné vysvětlení, budiž tomu tak."

"Pane, když mi to nevysvětlíš, nic mi to nebude platné, poněvadž nechápu, co to znamená. Kdybys mi vyprávěl podobenství a nevysvětlil je, zbytečně je slyším od tebe."

3. "Kdo je Božím služebníkem", řekl mi, "a má rád Pána, poprosí-li jej o poznání, dostane je a pochopí podobenství i slova podobenství. Kdo se málo a neradi modlí, ti váhají prosit Pána.

4. Pán je velmi dobrotivý a velmi štědrý k prosebníkům. Ty máš ještě ve svém andělu mocného přímluvce. Nejsi liknavý, proč tedy nepoprosíš Pána, aby ti dal milost pochopit to? Dostaneš ji".

"Pane, když tě tu mám, chci o vysvětlení poprosit tebe. Ty mi všechno ukazuješ a o všem se mnou hovoříš. Kdybych tě neviděl a neslyšel, poprosil bych Pána o vysvětlení".

V.

1. "Nedávno jsem ti řekl, že jsi bezohledný šibal, který se ptá na smysl podobenství. Když však jsi tak neústupný, vyložím ti podobenství o poli a všem ostatním, abys s tím mohl seznámit všechny lidi. Nyní poslouchej a snaž se pochopit! 2. Pole, to je svět. Pán pole je Stvořitel všeho, který vše přesně vymezil a všemu dal sílu. Syn je Duch Svatý³. Služebník je Syn Boží. Lid je vinicí, kterou Bůh založil. Kůly, to jsou svatí andělé Pána, kteří pomáhají jeho lidu. Tráva vytrhaná z vinice jsou nepravosti Božích služebníků. Jídla, jež poslal-sluzebníkovu z hostiny, jsou příkázání, která dal lidu prostřednictvím svého Syna. Přátelé a poradci jsou svatí andělé, které první stvořil. Nepřítomnost Pána je doba, která zbývá do jeho příchodu." 4. "Pane, všechno je tak velkolepé, podivuhodné a vznešené. Jak jsem to mohl pochopit. Nikdo z lidí sebe moudřejší to nemůže pochopit. Pane, ještě mi vysvětli, nač se tě chci zeptat." 5. "Mluv, jestli ještě něco chceš". "Pane, proč Syn Boží vystupuje v podobenství jako služebník?"

VI.

1. "Slyš! Syn Boží není zde služebníkem v plném smyslu slova, nýbrž je tu myšlena jeho velmá moc a vláda." "Jak, pane? Nechápu." 2. "Bůh založil vinici. To znamená, že stvořil lidi a odevzdal je svému Synu. Syn ustanovil anděly, aby chránili jednotlivé lidi. Svým trpením' a mukami očistil lid od hříchu. Nikdo totiž nemůže vinici zryt bez namáhavé práce. 3. Když tedy očistil lidi od hříchu, ukázal jim cestu života tím, že jim dal zákon, který dostal od svého Otce. 4. Vidíš, že Syn, když dostal od svého Otce veškeru moc-, je pánem i lidí. A proč vzal Pán k poradě svého Syna a vznešené anděly, když se jednalo o spoludědictví služebníka? Slyš! 5. Ducha Svatého⁴, který byl nejdříve a který stvořil všechno tvorstvo, vložil Bůh do těla, které se mu zalíbilo. A toto tělo⁵, v němž se usídlil Duch Svatý, sloužilo Duchu dobře. Bylo vznešené, svaté a neposkvrnilo Ducha. 6. Když tedy toto tělo dobře, svatě a neúnavně sloužilo Duchu a s ním statečně spolupracovalo, přijal je Bůh za přítele a spolupracovníka Ducha Svatého. Zalíbilo se mu totiž chování tohoto těla, protože majíc Ducha Svatého se neposkvrnilo. 7. Přizval si tedy jako poradce Syna a vznešené anděly, aby tomuto tělu, které neúnavně sloužilo Duchu Svatému, se dostalo nějakého místa a nemělo dojem, že nebylo za svou službu odměněno. Každé tělo, když se neposkvrní a když v něm bude přebývat Duch Svatý, bude odměněno⁶. 8. Takový je smysl podobenství".

VII.

1. "Pane, mám radost, že jsem poznal smysl podobenství."

"Nuže, uchovávej své tělo čisté a neposkvrněné, aby Duch, jenž v něm přebývá, mu vydal dobré svědectví a aby bylo ospravedlněno. 2. Hled, aby nikdy nevstoupilo do tvého srdce nic, co by zničilo tvé tělo. Nezneužívej je k neřesti.

Poskvrňuješ-li totiž své tělo, poskvrňuješ i Ducha Svatého.

Poskvrníš-li však Ducha, nebudeš žít".

3. "Pane, bude spasen člověk, který poskvrnil své tělo ještě před tím, než uslyšel tato slova?"

"Na hříchy, které spáchal dříve z neznalosti, může poskytnout

lék toliko Bůh. On má veškeru moc. 4. Nyní se však chraň a

milosrdný všemohoucí Bůh dá lék na dřívější hříchy, jestliže ve zbývajícím čase neposkvrníš ani

své tělo ani ducha. Tělo a duch jsou totiž tak spolu spojeni, že

nelze poskvrnit jedno, aniž by se neposkvrnilo druhé. Obé

zachovej čistým a budeš žít Bohu".

Podobenství VI. (o dvojím druhu lidí)

I.

1. Seděl jsem doma a děkoval Pánu za vše, co jsem viděl.

Premýšlel jsem o jeho příkázáních, jak jsou krásná, vznešená, kolik radostí přinášejí, jak jsou velebná a mohou zachránit duši člověka. Budu šťasten, říkal jsem si, budu-li jednat podle těchto příkázání. 2. Jak si tak povídám, vidím najednou, že si ke mně sedl Pastýř.

"Proč uvažuješ o příkazech, které jsem ti dal? Jsou krásné.

Nerozpakuj se. Věř v Pána a jednej podle jeho příkázání. Já tě

budu posilovat. 3. Tyto příkazy jsou prospěšné těm, kteří se

chtějí obrátit. Nebudou-li podle nich jednat, je jejich pokání

zbytečné. 4. Kdo činíte pokání, zbavte se špatnosti tohoto světa,

jež vás stravují. Budete-li spravedliví, budete moci zachovávat

tyto příkazy a nebudete rozmnožovat své hříchy. Nebudete-li již

hřešit, zbavíte se i dřívějších hříchů. Dbejte tedy těchto mých

příkazů a budete žít Bohu. Toto vše jsem řekl pro vaše dobro."

5. Pák mi povídá: "Pojďme na pole! Ukážu ti pastýře ovcí".

"Pojďme, pane!"

Přišli jsme na jakési pole. Ukázal mi tam na mladistvého

pastýře, oblečeného v plášť šafránové barvy. 6. Pásl velmi

mnoho ovcí. Tyto ovce bezstarostně, bujně a vesele skákaly sem

a tam. I pastýř měl radost ze svého stáda. Byl veselý. Chodil

mezi ovcemi. Na jednom místě jsem viděl jiné ovce. Byly

veselé a bujné, ale neposkakovaly.

II.

1. "Vidíš toho pastýře?", povídá mi. "Vidím, pane".
"To je anděl rozmařilosti a rozkoše. Kazí duše Božích služebníků a odvrací je od pravdy tím, že je svádí k radovánkám a špatnostem. A to je jejich konec. 2. Zapomínají totiž na přikázání živého Boha a jdou cestou rozkoše a radovánk. Tento anděl je jednak usmrcuje, jednak kazí".
3. "Pane, nevím, co to znamená, že jedny usmrcuje a druhé kazí". "Slyš! Ovce které vidíš vesele poskakovat, to jsou lidé, kteří se natrvalo vzdálili od Boha a oddali se světským rozkošem. Ti se nechtějí obrátit. Oddali se svým hříchům a potupili Boží jméno. Ti jsou určeni zemřít. 4. Ovce, které neskotačily, ale pásly se na jednom místě, to jsou ti, kteří se oddali rozkošem a hýření, avšak Bohu se nerouhali. Nemají zájem o pravdu. U nich je naděje na obrácení, mohou být zachráněni. Kde hrozí smrt, tam je ještě naděje; kde však již smrt je, tam je věčná smrt." 5. Maličko jsme popošli. Ukázal mi velkého pastýře, na pohled drsného vzezření, oblečeného do bílé kozí kůže, s mošnou na ramenou. V ruce měl silnou hůl opatřenou hroty a dlouhý bič. Pohled měl velmi přísný, až jsem z něho dostal strach. Tak vypadal. 6. Tento pastýř přejímal ovce od mladistvého pastýře. Ty velmi bujné, které však neskotačily. Zahnal je na jakýsi sráz plný bodláčí a trní. Ovce se zaplétaly do bodláčí a trní a nemohly se z toho dostat. 7. Pásly se tedy mezi tím trním a bodláčím. Velmi trpěly, poněvadž pastýř je honil z místa na místo a nedopřával jim odpočinku. Ty ovce neměly vůbec klidu.

III.

1. Když jsem viděl, jak je ten pastýř hrozně šlehá bičem a týrá, že tak zkoušejí a nemají klidu, bylo mi jich hrozně líto. 2. Povídám pastýři, jenž se mnou mluvil: "Pane, kdo je ten tak nelítostný a krutý pastýř, který nezná slitování s těmi ovce?"
"To je trestající anděl. Je to jeden ze spravedlivých andělů a je ustanoven, aby trestal. 3. Přijímá ty, kteří se odchýlili od Boha a užívali svůdných rozkoší tohoto světa. Podle zásluhy je trestá různými hroznými tresty."
4. "Pane, rád bych poznal tyto tresty".
"Slyš tedy! Jsou rozličné tresty a utrpení. Utrpení patří ke každodennímu životu. Jedni jsou trestáni nedostatkem, druzí bídou, jiní rozličnými nemocemi, jedni neklidem, druzí nehodnými lidmi a četnými příkořimi. 5. Mnozí totiž nestáli ve svých rozhodnutích dělají mnoho věcí najednou. A to jim neprospívá. Říkají, že se jim nedaří jejich práce, nechtějí však připustit, že by sami jednali špatně, naopak obviňují Pána. 6.

Když už nevědí kudy kam, svěřují se mně, abych je vedl a posiloval ve víře v Pána. Zbylé dny svého života pak slouží Pánu s čistým srdcem. A činí-li pokání, uvědomují si, co špatného vykonali. Tu oslavují Boha jako spravedlivého soudce a přiznávají, že trpěli spravedlivě. Zbytek života slouží Pánu s čistým srdcem a ve svém jednání jdou dobrou cestou. Od Pána pak dostávají vše, oč žádají. Děkují Pánu za to, že byli svěřeni mně a že nemusí trpět".

IV.

1. "Pane, ještě toto mi vysvětli", povídám. "Co chceš ještě vědět?"

"Pane, jsou ti, co žijí rozmařile a rozkošnický, trestáni ihned?"

"Ano, ihned jsou trestáni".

2. "Pane, to jsou tedy pramálo trestáni. Ti, co rozmařile žijí a zapomínají na Boha, by měli být trestáni sedminásobně".

3. "Nerozumíš tomu a neznáš velikost trestu". "Pane, kdybych to věděl, neptal bych se".

"Nuže, slyš, jak dlouho obojí, rozkoš a trest, trvá. 4. Doba rozkoše a radovánek trvá jednu hodinu. Hodina trestu má však sílu třiceti dnů. Kdyby někdo jeden den hýřil a jeden den byl trestán, den trestu se rovná trestu celého roku. Kolik dní tedy prohýří, tolik let bude trestán. Vidiš tedy, že doba rozkoše a radovánek je velmi krátká, doba trestu a utrpení však dlouhá".

V.

1. "Pane, ještě jsem nepochopil tu dobu rozkoše a trestu.

Vysvětli mi to lépe." 2. Odpověděl mi : "Tvá nerozumnost je strašná. Nechceš očistit své srdce a sloužit Pánu. Dej si pozor, aby nepřišel čas, kdy i ty budeš shledán nemoudrým. Nuže, budiž ti po vůli. 3. Někdo aniž si uvědomuje, co činí, jedná velmi nerozumně. Zítřa zapomene, co dělal včera. Rozmařilost a rozkoš neuvažuje. A když jednoho dne takového člověka stihne trest, trest pak trvá celý rok. 4. A když je celý rok trestán a mučen, tu si uvědomuje, že trpí pro rozmařilost a rozkoš. Poznává, že tato rozmařilost a rozkoš je něčím špatným. Každý člověk, který žije rozmařile, je trestán. Takoví lidé mohli žít, vydali se však smrti."

5. "Jsou, pane, rozkoše škodlivé?"

"Každý úkon, dělá-li jej rád, je pro člověka rozkoší. Pro hněvivého člověka je to hněv, pro cizoložníka, opilce, lháře hrabivce, podvodníka a podobně je to jeho jednání jemuž se ochotně podává. 6. Všechny tyto rozkoše jsou pro Boží

služebníky škodlivé. Pro ně jsou trestání a mučení. 7. Jsou však i rozkoše, které zachraňují. Mnozí ku příkladu pocítují radostnou rozkoš, když mohou konat dobro. Tato rozkoš je Božím služebníkům prospěšná a člověku vrací život. Dříve uvedené hříšné rozkoše přinášejí tresty a utrpení. Nezbaví-li se jich lidé, neobrátní-li se, přivolávají si smrt".

Podobenství VII. (ovoce pokání)

1. Za několik dnů jsem jej spatřil na téže planině, kde jsem viděl toho pastýře.

"Co zde hledáš?", povídá mi.

"Pane, přišel jsem, abys přikázal trestajícímu pastýři odejít z mého domu. Velmi mne souží".

"Musíš trpět", pravil, "Tak nařídil vznešený anděl. Chce tě vyzkoušet". "Pane, co jsem tak hrozného udělal, že jsem vydán tomuto andělu?" 2. "Poslyš! Máš mnoho hříchů, avšak ne takové, abys byl předán tomu andělu. Tvůj dům však spáchal četné nepravosti a hříchy. Vznešený anděl se proto rozhořčil nad skutky tvého domu a přikázal mučit tě nějaký čas aby i obyvatelé domu se obrátili a zřekli se světských žádostí. Obrátí-li se a zřeknou se jich, trestající anděl od tebe odejde".

3. Pravím mu : "Pane, jestli oni spáchali takové činy, že se rozhořčil vznešený anděl, co jsem učinil já?"

"Není-li potrestána hlava domu, nemohu být potrestáni ani oni. Když ty jsi trestán, jsou trestáni i oni. Když by se nestalo nic tobě, ani jim se nic nestane." 4. "Pohled, pane, oni učinili velmi upřímné pokání". "Vím", pravil, "že učinili velmi upřímné pokání. Ty si ovšem myslíš, že hříchy kajcníků jsou zahlazeny ihned. Ne tak zcela. Kajcník musí být podroben zkoušce, musí se stát velmi pokorným a musí být navštíven utrpením. A když obstojí, jistě se slituje ten, jenž vše stvořil, a dá nějaký lék. 5. Jistě tak učiní, uvidí-li srdce kajcníkovo zbavené špatnosti. Pro tebe a tvůj dům je prospěšné, abys nyní trpěl, jak nařídil onen posel Pána, který tě svěřil mně. Děkuj Pánu, že tě uznal za hodného, abych ti mohl oznámit, že budeš trpět. Když víš, že budeš trpět, budeš to snášet statečně."

6. "Pane", povídám mu, "bud' se mnou a snesu každé utrpení", "Budu s tebou", pravil. A budu prosit trestajícího anděla, aby tě mírněji mučil. Tvá muka budou trvat krátký čas a opět se vrátíš do svého domu. Jen bud stále pokorný a služ Pánu čistým srdcem ty i tvé děti i tvůj dům. Dbej mých příkazů, jež ti dávám, a tvé obrácení bude trvalé a upřímné. 7. Budeš-li to s celým svým domem zachovávat, nebudeš trpět. A nebudou trpět ani ti, kdo budou dbát mých příkazů".

Podobenství VIII. (různé druhy vyvolených a kajících)

I.

1. Ukázal mi velkou vrbu zastiňující pole a hory. Do stínu vrby přišli všichni kdo byli povoláni ve jménu Pána. 2. Vznešený a velmi mocný anděl Pána stanul u vrby. Velkým zahnutým mečem usekával s vrby větve a dával je lidem, chráněným stínem vrby. Větve byly dlouhé asi jeden loket. 3. Když všichni dostali, anděl odložil zahnutý meč. Strom zůstal nedotčen tak, jak jsem jej viděl před tím. 4. Udiven povídám si pro sebe: Proč zůstal nedotčen, ač z něho bylo usekáno tolik větví? "Nediv se", povídá mi pastýř, "že strom zůstal neporušen, ač bylo tolik větví useknuto. Vyčkej a všechno poznáš".

5. Anděl, jenž dal lidem větve, žádal je od nich nazpět. V jakém pořadí je dostali, v takovém pořadí byli k němu voláni a odevzdávali větve. Anděl Pána je bral a prohlížel. 6. Od některých dostával větve suché a sežrané jakoby od housenek. Takové větve rozkázal anděl dát stranou. 7. Jiní odevzdávali větve suché, ale nebyly ožrané. I tyto kázal dát stranou. 8. Jiní odevzdávali své větve polosuché. I ty byly dány stranou. 9. Jiní odevzdávali své větve polosuché, avšak zlámané. I ty byly dány stranou. 10. Jiní odevzdávali větve svěže zelené, avšak zlámané. I ty byly dány stranou. 11. Jiní odevzdávali větve napolo suché a napolo zelené. I ty byly dány stranou. 12. Jiní přinášeli své větve ze dvou třetin zelené a z třetiny suché. I ty byly dány stranou. 13. Jiní odevzdávali ze dvou třetin suché a z třetiny zelené. I ty byly dány stranou. 14. Jiní odevzdávali své větve téměř celé zelené, jen vrcholek byl suchý. Byly však nalomené. I ty byly dány stranou. 15. Jiných byl vrcholek zelený, zbytek větví suchý. I ty byly dány stranou. 16. Jiní začali nosit větve zelené, jak je dostali od anděla. Většina lidí odevzdávala takovéto větve. Anděl měl z nich velkou radost. I tyto byly dány stranou. 17. Jiní odevzdávali své větve s výhonky. I ty byly dány stranou. Anděl měl z nich velkou radost. 18. Jiní odevzdávali své větve s výhonky a na výhoncích byl plod. Muži, kteří měli takovéto větve, měli radost. Měl radost i anděl, a pastýř byl z nich celý šťastný.

II.

1. Anděl Pána pak přikázal přinést věnce. Byly přineseny věnce, snad byly z palem. Jimi ozdobil muže, kteří odevzdali větve s výhonky a s plodem, a poslal je do hradu. 2. Do hradu poslal i ty, kteří odevzdali větve zelené s výhonky, avšak bez plodů. Těm dal jen pečet⁷. 3. Všichni šli do hradu, měli šat bílý jako

sníh. 4. Kteří odevzdali větve zelené, jak je dostali, do hradu nevpustil. Dal jim však šat i pečeť. 5. Když to skončil, povídá pastýři: "Odcházím. Odvedeš tyto dovnitř hradeb na místo, jaké si zaslouží. Pečlivě prohlédni jejich větve a pak je odved. Prohlížej pečlivě! Hleď, ať tě nikdo neoklame. Kdyby tě někdo oklamal, prošetřím si jej na oltáři". Toto řekl pastýř a odešel. 6. Po andělově odchodu mi povídá pastýř: "Vezměte ode všech větve a vsaďte je, zda některé z nich oživnou". "Pane", povídám, mu, "jak dlouho mohou oživnout tyto suché větve?" "Vrba je druh stromu který miluje život. Vsadí-li se větve do trochu vlhké půdy, mnohé z nich oživnou. Pokusme se jim dát i vodu. Jestliže některá z nich oživne, budu mít z toho radost. Neoživne-li, nebude to má vina". 8. Potom pastýř mi přikázal, abych zavolal každého z nich v takovém pořadí, v jakém stál. Přišli a odevzdávali pastýři větve. Pastýř bral větve a v témže pořadí je zasadil. Pak hodně zalil vodou, až nebylo větve pod vodou ani vidět. 9. Když je zalil, povídá mi: "Pojďme. Za několik dní přijdeme a prohlédneme všechny větve. Kdo totiž stvořil tento strom, ten také chce, aby všichni, kdo dostali z tohoto stromu větve, žili. A já doufám, že velká většina z nich oživne".

III.

1. "Pane", povídám mu, "vysvětli mi, co znamená ten strom. Je mi velmi divné, že, ač bylo užato tolik větví, je živý a není vidět, že by mu byly odňaty. Divím se tomu." 2. "Nuže! Tento velký strom, který zastíňuje pole a hory a celou zemi, je , Boží zákon, daný všem křesťanům. A tímto Božím zákonem je Syn Boží⁸ o němž je hlášáno po všech končinách zem'e. Lidem, kteří jsou v jeho stínu, jsou ti, kdo uslyšeli jeho zvěst a uvěřili v něho. 3. Ten velký a vznešený anděl je Michael. Má nad tímto lidem moc a řídí jej. Je totiž ustanoven, aby Boží zákon vložil do srdcí věřících. Prohlíží tedy ty, jimž dal ten zákon, zda jej zachovali. 4. Vidíš jednotlivé větve. Větve jsou zákon. V těch větvích, které se staly neúčinnými, vidíš všechny, kteří zákon nezachovali. Vidíš i kam se dostali. 5. Ptám se jej : "Pane, proč jedny poslal do hradu a druhé ponechal tobě?" "Kteří přestoupili zákon, který od něho dostali, ty dal za pokání pod mou moc. Kdo si zamilovali zákon a zachovávali jej, ty máš pod svou vlastní mocí." 6. "Kdo jsou, pane, ti ozdobení věncem kteří odcházejí do hradu?" "Ti ozdobení věncem odporovali ďáblu a zvítězili nad ním. To jsou ti, co trpěli pro zákon. 7. Druzí, kteří odevzdali zelené ratolesti s výhonky, avšak bez plodu, ti měli kvůli zákonu nepříjemnosti, ale netrpěli pro něj, ale ani jej nezapřeli. 8. Kdo odevzdali ratolesti zelené, jak je přijali, jsou lidé šlechtění,

spravedliví, velmi čistého srdce a zachovávali přikázání Pána. Ostatní poznáš, až prohlédnu ratolesti, které jsem vsadil a zalil".

IV.

1. Za několik dní jsme sem přišli znovu. Pastýř si sedl tam, kde dříve byl anděl, a já se postavil k němu. Povídá mí: "Opásej se a pomáhej mi!" Opásal jsem se provazcem z kozí srsti. 2. Spatřiv mne opásaného a připraveného k pomoci, řekl: "Zavolej muže, jejichž ratolesti jsou vsazeny a to v takovém pořadí, jak je dali". Odešel jsem na pole a všechny zavolal. Postavili se do řady. 3. "Každý", povídá jim "necht' vytrhne svou ratolest a přinese ji ke mně!"

4. První dali ti, kteří měli větve suché a zetlelé. Větve zůstaly suché a zetlelé. Rozkázal, aby se postavili stranou. 5. Pak podali ti, kteří měli větve suché, ale nezetlelé. Někteří z nich je odevzdali zelené, někteří suché a jakoby od housenek sežrané. Těm, kteří odevzdali zelené, rozkázal stanout stranou, a těm, kteří odevzdali suché a ožrané rozkázal postavit se za prvními. 6. Pak podali ti, kteří je měli napolo suché a zlomené. Mnozí z nich odevzdali zelené a nezlomené. Někteří i zelené s výhonky a na výhoncích plody, jaké měli ti, co ozdobeni věncem vstoupili do hradu. Jiní odevzdali ratolesti suché a sežrané, jiní suché a nesežrané, některé větve byly napolo suché a zlomené. Těm rozkázal, aby se postavili odděleně: jedni do stejné řady, druzí stranou.

V.

1. Pak podávali ti, kteří měli sice ratolesti zelené, avšak zlámané. Ti všichni odevzdali je zelené a postavili se do vlastní řady. Pastýř měl z nich radost, poněvadž se všichni změnili a zbavili se nedostatků. 2. Větve podali i ti, kteří je měli napolo zelené a napolo suché. Některé byly úplně zelené, některé napolo zelené, některé suché a zlomené, některé zelené s výhonky. Ti všichni se postavili každý do své řady. 3. Pak podali ti, kteří měli větve ze dvou třetin zelené a z jedné suché. Mnozí z nich odevzdali ratolesti celé zelené, mnozí napolo zelené, jiní suché a zlomené. Ti všichni se postavili do svých vlastních řad. 4. Pak podali ti, kteří měli větve ze dvou třetin suché a z jedné třetiny zelené. Mnozí z nich odevzdali napolo suché, někteří suché a zlomené, někteří napolo suché a zlámané, několik jich odevzdalo větve zelené. Ti všichni se rovněž postavili do své řady. 5. Podali i ti, kteří měli své větve zelené a zlámané se suchým vrcholem. Někteří odevzdali zelené, někteří

zelené s výhonky. Postavili se do vlastní řady. 6. Pak podali ti, kteří měli vrcholek ratolesti zelený, ostatní část suchou. Větve byly z největší části zelené. Pastýř měl z nich velkou radost. I tito se postavili do své řady.

VI.

1. Když pastýř prohlédl všechny větve, povídá mi : "Řekl jsem ti, že tento strom miluje život. Vidíš, kolik větví se změnilo a bylo zachráněno". "Vidím, pane."

"Viděl jsi, jak je Pán milosrdný. Velké Boží milosrdenství oživilo ducha těch, kteří jsou hodni obrácení".

2. "Proč se, pane, všichni neobrátili?"

"Těm, o kterých věděl, že očistí své srdce a budou mi upřímně sloužit, dal možnost obrácení. U kterých však viděl faleš, špatnost a pokrytecké obrácení, těm tu možnost nedal, aby neznesvětili jeho jméno⁹".

3. "Pane," povídám mu, "vysvětli mi nyní, co znamenají ty odevzdávané větve. Kdo jsou ti, co odevzdávají ty větve, kam se dostali? Chci, aby posluchači, kteří sice uvěřili, ale svou pečeť neuchovali neporušenou¹⁰, nýbrž ji rozlomili, poznali, čeho se oni lidé dopustili, a obrátili se. Chci také, aby znovu přijali od tebe pečeť a velebili Pána za to, že se nad nimi slitoval a poslal tebe obnovit jejich ducha."

4. "Tedy slyš! Ti co měli větve suché a jakoby od housenek sežrané, to jsou odpadlíci a zrádci církve. Svými hříchy urazili Pána a navíc jeho jméno potupili, poněvadž se za ně styděli. Ti tedy jsou trvale mrtví pro Boha. Vidíš, že ani jeden z nich se neobrátí, ač slyšeli má slova, která jsem sdělil i tobě. Od takových tedy život odešel. 5. Kterí odevzdali větve suché a neožrané, jsou jim blízcí. Byli to pokrytci. Vnášeli cizí učení a jím mátlí Boží služebníky, zvláště ty, kteří zhřešili.

Nedovolovali jim obrátit se, naopak pošetilými naukami je sváděli. Ti tedy mají naději na obrácení. 6. Vidíš, že mnozí z nich se obrátili, když jsem jim oznámil příkazy. Musí ještě konat pokání. Kterí se však neobrátí, ztratili svůj život. Kdo z nich se obrátili, stali se dobrými a mají svůj příbytek za prvními hradbami. Někteří vešli i do hradu. Vidíš tedy, že pokání přináší život, nekajícnost smrt.

VII.

1. Poslyš i o těch, kteří odevzdali větve napolo suché a zlámané. Kterí měli ratolesti napolo suché, to jsou pochybovači. Ani nežijí ani nezemřeli. 2. Kterí měli napolo suché a polámané, to

jsou ti, co pochybují a pomlouvají. Nikde nemají klidu, všude vyvolávají různice. Ale i oni mají možnost obrácení. Vidíš, že někteří z nich se obrátili. U nich je ještě naděje na obrácení. 3. Kdo z nich se obrátili, přebývají ve hradu. Kdo z nich však činí liknavěji pokání, ti budou bydlet mezi hradbami. Kdo se neobrátil a zůstanou, jací jsou, smrtí zemřou. 4. Kteří odevzdali své větve zelené a polámané, ti byli dobří, vždy věřili, avšak trochu se mezi sebou hádali o nějaké prvenství a slávu. Pošetilci jsou, kdo se hádají o nějaké prvenství. 5. Avšak, poněvadž byli dobří, uposlechli mých příkazů, zbavili se svých chyb a bez váhání činili pokání. Jejich příbytek byl tedy ve hradu. Když se někdo z nich opět začal hádat, bude vyhnán z hradu a ztratí svůj život. 6. Všichni, kdo zachovávají přikázání Pána, mají život. V přikázáních není řeči o prvenství ani o nějaké slávě, nýbrž o trpělivosti a pokoře. V tom je život Pána, v hádkách a špatnostech je smrt.

VIII.

1. Kdo odevzdali větve napolo zelené a napolo suché, jsou ti, kteří zabráni do svých prací neměli čas připojit se ke svatým. Proto jsou napolo živí, napolo mrtví. 2. Mnozí se obrátili, když uslyšeli mé příkazy. Kdo se obrátili, přebývají ve hradu. Někteří z nich však odpadli. Ti se již neobrátili. Svým jednáním totiž potupili Pána a nakonec jej zapřeli. Ztratili tedy svůj život, poněvadž jednali špatně. 3. Mnozí z nich zapochybovali. Ti mají ještě naději na obrácení, budou-li činit pokání. Ti budou přebývat ve hradu. Budou-li liknavěji činit pokání, budou přebývat mezi hradbami. Neobrátili-li se, ztratí svůj život. 4. Kdo odevzdali větev ze dvou třetin zelenou a z jedné třetiny suchou, jsou ti, kteří různým způsobem zapřeli Boha. 5. Mnozí z nich se obrátili a přebývají ve hradě. Mnozí však odpadli od Boha. Ti ztratili svůj život. Někteří z nich se dosud ještě nerozhodli. Ti mají naději na obrácení, budou-li činit pokání rychle a nebudou-li jim v tom bránit jejich záliby. Zůstanou-li, jací jsou, připravují si smrt.

IX.

1. Kdo odevzdali větve ze dvou třetin suché a z jedné třetiny zelené, ti se sice stali věřícími, avšak pro bohatství, kterého si velmi váží pohané, velmi zpychli. Zatoužili po vysokých úradech, opustili pravdu a nepřipojili se ke spravedlivým naopak žili jako pohané. Tato cesta se jim zdála příjemnější. Od Boha neodpadli, setrvali ve víře, avšak nežili podle víry. 2.

Mnozí z nich se tedy obrátili a přebývají ve hradě. 3. Druzí žijíce trvale mezi pohany začali žít pohanským způsobem a odpadli od Boha. Jednali a žili jako pohané. Ti jsou tedy pokládáni za pohany. 4. Jiní z nich se nerozhodli. Neměli naději, že je jejich skutky zachrání. Jiní svou nerozhodností vyvolali různice. Ti mají ještě naději na obrácení. Musí se však obrátit rychle, chtějí-li přebývat ve hradě. Kdo se neobrátil, nýbrž budou dále žít v rozkoších, těm hrozí smrt.

X.

1. Kteří odevzdali větve zelené, avšak polámané, ti byli vždy před Bohem dobří a šlechetní věřící. Velmi málo se prohřešili proti Bohu a druhým. Když uslyšeli má slova, většina jich rychle činila pokání. Ti přebývají ve hradě. 2. Někteří z nich však nebyli dost rozhodní, někteří zavinili i hádky. Poněvadž jinak byli vždy dobrými, je u nich ještě naděje na obrácení. Nesnadno někdo z nich zemře. 3. Kteří odevzdali své ratolesti suché a jen velmi málo zelené, to jsou ti, co věří, avšak hřeší. Nikdy však neodpadli od Boha, jeho jméno měli v úctě a do svých domů přijímali Boží služebníky. Když pak uslyšeli o pokání, učinili je a jednají ctnostně a spravedlivě. 4. Poněvadž poznali, jaké skutky páchali, rádi někteří z nich snášeli utrpení. Ti všichni budou mít příbytek ve hradě".

XI.

1. Když mi vysvětlil, co znamenají ty větve, povídá mi: "Jdi a všem řekni, aby činili pokání, a budou žít. Řekni jim dále, že mne poslal milosrdný Pán, abych všem umožnil obrácení, ač toho někteří pro své skutky nebyli hodni. Shovívavý Pán že chce spasit ty, které skrze svého Syna povolal".
2. "Pane", pravím mu, "doufám, že všichni, kdo to uslyší, se obrátí. Jsem totiž přesvědčen, že každý, kdo se bojí Boha, až pozná, co učinil, se obrátí". 3. Odpověděl mi: "Kdo budou upřímně činit pokání a zbaví se všech špatností výše uvedených, neupadnou-li znovu do svých hříchů a nezapochybují-li o těchto příkazech, dostanou od Pána lék na dřívější hříchy a budou žít Bohu. Kdo však budou hřešit dále a oddají se rozkošem tohoto světa, ty čeká smrt. 4. Zachovej mé příkazy a budeš žít Bohu. A Bohu budou žít všichni, kdo je budou zachovávat a kdo budou správně jednat".

Podobenství IX. (stavba hradu)¹¹

I.

1. Když jsem napsal příkazy a podobenství Pastýře, anděla pokání, přišel ke mně znovu a povídá mi: Vysvětlím ti, co ti Duch Svatý ukázal, když s tebou mluvil v podobě církve. Ten Duch¹² je totiž Boží Syn. 2. Nezevil ti to skrze anděla, když jsi byl ještě malý. Když však tě posílil Duch a jsi dostatečně silný, že jsi mohl spatřit anděla, tehdy ti byla skrze církev ukázána stavba hradu. Viděl jsi, jak je vše jako panna krásné a vznešené. Nyní skrze téhož Ducha vidíš andělskou krásu. 3. Musíš se však všemu ode mne dobře naučit. Proto mne poslal vznešený anděl k tobě, abys vše důkladně uviděl a nebál se jako dříve". 4. Odvedl mne do Arkadie¹³ na jakési pohoří. Posadil mne na vrcholek hory a ukázal mi velkou planinu. Kolem planiny bylo dvanáct hor a každá hora měla jiný vzhled. 5. První hora byla černá jako saze, druhá byla holá bez stromů, třetí plná bodlácí a trní. 6. Na čtvrté byly rostliny polosuché, vrcholky rostlin zelené, avšak u kořenů suché. Když pražilo slunce, některé rostliny usychaly. 7. Pátá hora byla strmá a byly na ní rostliny zelené. Šestá hora byla plná polomů malých i velkých. Rostliny byly polámané, nerostly bujně: spíše se zdálo, že chřadnou. 8. Na sedmé hoře rostliny rostly bujně a celá hora byla bohatě porostlá. Na té hoře se pásly všechny druhy dobytka a ptactva. Čím více dobytek a ptactvo spásaly rostliny, tím více rostliny na té hoře rostly. Osmá hora byla plná pramenů a všechny druhy Božího tvorstva se napájely z pramenů té hory. 9. Devátá hora byla bez vody a byla celá pustá. Byli na ní jedovatí hadi, lidem velmi nebezpeční. Na desáté hoře byly velmi veliké stromy, které zastíňovaly celou horu. Ve stínu stromů odpočíval přežvykující dobytek. 10. Jedenáctá hora byla plná stromů. Stromy byly plny nejrozmanitějšího ovoce, po němž by rád sáhl každý, kdo by je spatřil. Dvanáctá hora byla celá bílá a měla radostný ráz. Hora byla velmi krásná.

II.

1. Pak mi ukázal dprostřed planiny na velkou bílou skálu, vystupující z planiny. Skála byla vyšší než ostatní hory, byla čtyřhranná a bylo z ní vidět široko daleko. 2. Skála byla stará a byla v ní vytesána brána. Vytesaná brána se mi zdála jako nová. Brána zářila víc než slunce, až jsem se divil takovému lesku. 3. Kolem brány stálo dvanáct panen. Ty co stály v rozích, zdály se mi krásnější. I ostatní však byly krásné. Ty stály po čtyřech stranách brány. Mezi nimi stálo po dvou pannách. 4. Byly oblečeny ve lněný šat slušivě podkasaný. Pravé rameno měly

obnažené, jako by měly nést nějaké břemeno. Tak byly ustrojeny. Byly veselé a plné života. 5. Když jsem to spatřil, divil jsem se v duchu, jak velké a vznešené věci vidím. Nechápal jsem ani, proč ty slabé panny tak odhodlaně stály, jako by měly nést celé nebe. 6. Povídá mi Pastýř: "Proč na to myslíš a proč tě mrzí, že to nemůžeš pochopit? Co nemůžeš pochopit, o to se, nerozumný člověče, nepokoušej, ale pros Pána, aby ti dal milost pochopit to. 7. Co je mimo tvůj dohled, to nemůžeš vidět. Co je před tebou, to vidíš. Co není tedy možno vidět, toho zanech a nemuč se tím. Co vidíš, nad tím bud pánem a ostatním se zbytečně nezaměstnávej. Co ti ukážu, to ti také vysvětlím. Dívej se tedy na další".

III.

1. Viděl jsem, jak přišlo šest vysokých, vznešených a navzájem si podobných mužů. Zavolali jiné muže. I ti byli vysocí, krásní a silní. Těch šest mužů jim rozkázalo stavět nahoře na skále a nad branou jakýsi hrad. Ti muži, co přišli stavět, si počínali velmi hlučně. Pobíhali sem tam kolem brány. 2. Panny, které stály kolem brány, pobízely muže, aby si pospíšili se stavbou hradu. Rozpřahaly ruce, jako by chtěly něco od mužů brát. 3. Těch šest mužů přikázalo kamenům vystoupit z jakési propasti. Kameny měly být určeny na stavbu. Vystoupilo deset lesklých a čtyřhranných kamenů. Nikdo je již nemusil otesávat. 4. Těch šest mužů zavolalo pak panny a přikázalo jim, aby všechny tyto kameny určené pro stavbu nosily branou a podávaly je mužům, kteří měli stavět hrad. 5. Panny si jedna po druhé podávaly těch prvních deset kamenů, které vystoupily z propasti.

IV.

1. Kameny nosily ty panny, co stály kolem brány a co byly na pohled silnější. Kameny nosily všechny tím způsobem, že jedny uchopily kámen za rohy a druhé se stran. Nosily je, jak jim bylo přikázáno, branou a podávaly je mužům. Ti z kamenů stavěli hrad. 2. Hrad stavěli na mohutné skále a nad branou. Oněch deset kamenů bylo tak spojeno, že pokryly celou skálu. Byly základem pro stavbu hradu. Skála i brána nesly celý hrad. 3. Po těchto deseti kamenech vystupovalo z propasti dalších 25 kamenů. I ty byly dány do stavby. Jako předešlé kameny nosily je rovněž panny. Po těchto vystoupilo 35 kamenů. I ty byly dány rovněž do stavby. Po těchto vystoupilo ostatních 40 kamenů, které byly dány rovněž do stavby. Základy hradu tvořily čtyři vrstvy kamenů. 4. Z propasti přestaly kameny

vystupovat, za chvíli přestali i stavebníci stavět. Těch šest mužů nyní nařídilo tomu množství lidu přinášet na stavbu hradu kameny z hor. 5. Muži tedy přinášeli z hor kameny rozmanitě zbarvené a podávali je pannám. Panny je odnášely branou na staveniště. Všechny ty kameny rozličných barev ve stavbě ztratily svou původní barvu a zbledly. 6. Některé kameny, které podávali muži, nezbledly, nýbrž zůstaly takovými, jakými byly dříve. Tyto totiž nenosily panny, ani je nepřinášely branou. Ve stavbě hradu byly tyto kameny nevzhledné. 7. Když je uvidělo těch šest mužů, kázalo je sejmout a odnést na místo, odkud byly přineseny. 8. "Vy nenoste kameny na stavbu", řekli mužům, kteří ty kameny nosili. "Dávejte je jen ke hradu, aby je panny mohly přinést branou a podat je na stavbu. Když je nepřinesou panny, nemohou změnit barvu. Nedělejte tedy zbytečnou práci".

V.

1. Ten den přestali stavět, hrad však dokončen nebyl, avšak mělo se ve stavbě pokračovat. Stavba byla jen přerušena. Těch šest mužů rozkázalo stavějícím, aby si na chvíli odpočinuli. Pannám přikázali neodcházet od hradu. Zdálo se mi, že panny tu byly ponechány, aby hlídaly hrad. 2. Když si všichni odešli odpočinout, povídám pastýři: "Pane, proč nebyla dokončena stavba hradu?" "Není možno dokončit hrad", pravil, "dokud nepřijde jeho pán a neschválí tuto stavbu. Shledá-li, že některé kameny jsou vadné, dá je vyměnit. Hrad je totiž stavěn podle jeho přání." 3. Rád bych věděl, pane, co znamená stavba tohoto hradu, co skála a brána, co hory a panny, co kameny, které vycházely z propasti a které nebylo třeba otesávat a které přicházely na stavbu tak, jak vyšly. 4. Proč bylo napřed položeno do základů 10 kamenů, pak 25, pak 35 a pak 40. A co znamenají kameny přinesené na stavbu, které byly zase položeny na původní místo? Pane, vysvětli mi to a uklidniš mou duši". 5. "Nebudeš-li příliš zvědavý", povídá, "vše poznáš. Za několik dní sem totiž přijdeme a uvidíš, co se stalo s tím hradem, a poznáš dobře, co to vše znamená." 6. Za několik dní jsme přišli na místo, kde jsme dříve seděli. "Pojďme ke hradu", povídá. "Pán přichází si jej prohlédnout". Přišli jsme ke hradu. Kromě panen tam nikdo nebyl. 7. Pastýř se zeptal panen, zda tu byl pán hradu. Řekly, že si jej přijde prohlédnout.

VI.

1. A hle, za chvíli vidím přicházet řadu mužů. Uprostřed šel jakýsi muž tak vysoký, že převyšoval hrad. 2. Po jeho pravici a levici jej doprovázelo šest mužů, kteří dozírali na stavbu. S ním šli též všichni, co pracovali na stavbě, a dále mnoho jiných vznešených postav. Panny, které hlídaly hrad, přiběhly a políbily pána a začaly s ním obcházet hrad. 3. Onen muž prohlížel stavbu pečlivě. Každý kámen ohmatával, jakousi holí v ruce oklepával každý kámen ve stavbě. 4. Když jí udeřil, některé kameny zčernaly jako saze, některé se svráštěly, jiné pukly, jiné se poškodily, jiné nezbělely ani nezčervenaly, jiné zdrsněly a nedoléhaly na ostatní, jiné dostaly černé skvrny. To byly ty různé kameny, které byly přineseny na stavbu. 5. Rozkázal tedy všechny ty kameny sejmout, položit vedle hradu a přinést jiné a vsadit je místo nich. 6. Ti, co stavěli, se ptali, z které hory mají být kameny přineseny a vsazeny místo dřívějších. Rozkázal je nosit ne z hor, nýbrž z jakési blízké planiny. 7. I kopali na planině a našli tam čtyřhranné lesklé kameny, ale i některé kulaté. Přinesli všechny kameny, kolik jich bylo na té planině, a panny je nosily branou. 8. Čtyřhranné kameny otesali a položili na místo vyňatých. Kulaté nepoužívali ke stavbě. Byly tvrdé na sekání a práce by šla pomalu. Položili je vedle hradu, aby je později otesali a použili ke stavbě. Byly totiž velmi lesklé.

VII.

1. Když vznešený muž a pán celého hradu skončil, zavolal pastýře a odevzdal mu všechny kameny, odstraněné ze stavby a ležící u hradu a povídá mu: 2. "Tyto kameny pečlivě očisti. Ke stavbě hradu použij ty, jež mohou být spojeny s ostatními. Které se nehodí, odhod daleko od hradu". 3. Příkladav toto pastýři odešel od hradu se všemi, s kterými přišel. Panny však stály kolem hradu dále a hlídaly jej. Ptám se pastýře: "Jak mohou tyto vyřazené kameny přijít zpět do stavby?"

"Vidíš tyto kameny?", zeptal se mne. "Vidím, pane".

"Já velkou většinu těchto kamenů otesám, použiji ke stavbě a spojím s ostatními".

5. "Pane, jak mohou otesané vyplnit totéž místo?"

"Malé", odpověděl mi, "budou dány doprostřed stavby, větší budou položeny více ven a budou spojeny". 6. Potom mi povídá: "Pojďme! Za dva dny přijdeme, očistíme tyto kameny a použijeme je ke stavbě. Je nutné vyčistit také prostor kolem hradu, aby pán, kdyby přišel znenadání, nenašel kolem hradu špínu. Mohl by se rozhněvat a myslit si, že jsem nepořádný." 7. Po dvou dnech jsme přišli ke hradu.

"Prohlédněme všechny kameny, zda je možno použít jich na stavbu", povídá mi.

"Ano, pane, prohlédněme je", přikývl jsem.

VIII.

1. Začali jsme napřed prohlížet černé kameny. Jaké byly vyňaty ze stavby, takovými zůstaly. Pastýř kázal dát je stranou. 2. Pak prohlédl hrubé. Mnohé z nich otesal. Pannám rozkázal, aby je vzaly a daly na stavbu. Panny je daly doprostřed stavby. Ostatní přikázal položit k černým. I tyto kameny byly totiž černé. 3. Pak prohlížel ty s trhlinami. Mnohé z nich otesal a kázal pannám odnést je na stavbu. Lepší z nich byly položeny více ven. Ostatní, poněvadž byly hodně popukané, nemohly být otesány a proto byly vyhozeny ze stavby hradu. 4. Pak prohlížel , ty otlučené. Mnohé z nich byly černé, některé měly trhliny. I tyto kázal položit mezi vyřazené. Zbývající očistil, otesal a kázal je donést na stavbu. Panny je zvedly a daly, poněvadž byly menší, doprostřed stavby hradu. 5. Pak prohlížel napolo bílé a napolo černé. Mnohé z nich zčernaly. Ty rozkázal vyjmout a dát mezi vyřazené. Všechny ostatní odnesly panny na stavbu. Bílé kameny nebyly vůbec poškozeny. Ty daly více ven a bylo jimi možno spojit kameny uprostřed. 6. Pak prohlížel hrubé a tvrdé. Několik kamenů bylo vyhozeno, poněvadž je nebylo možné otesat. Byly totiž tvrdé. Ostatní byly otesány a panny je odnesly a uložily doprostřed stavby hradu. Byly totiž menší. 7. Pak prohlížel kameny, které měly skvrny. I z těch jich několik zčernalo. Byly rovněž odloženy. Zbylé kameny byly bělostné a zdravé. Ty daly panny do stavby. Pro svou velikost byly však položeny na vnější stranu.

IX.

1. Pak přišel prohlédnout bílé a kulaté kameny. "Co učiníme s těmito kameny?", ptá se mne. "Co, nevím, pane."
"Nic na nich nepoznáváš?"
2. "Pane, nejsem ani odborníkem ani kameníkem. Nic nejsem schopen poznat".
"Nevidíš, že jsou příliš kulaté?", povídá. "Jestliže budu chtít z nich udělat čtyřhranné, bude potřebi je hodně otesat. Je však třeba některé z nich použít na stavbu".
3. "Jestliže, pane, je to nutné, proč se ptáš a proč nevybereš a nepoužiješ do stavby ty, které chceš?"
Vybral z nich větší a lesklé a otesal je. Panny je daly do stavby mezi okrajové kameny. 4. Ostatní zbylé odnesly a položily na planinu odkud byly přineseny. Nezahodily je však. "K dostavení hradu zbývá již málo a pán chce, aby tyto kameny, poněvadž jsou velmi lesklé, byly použity ke stavbě".
5. Pak bylo zavoláno dvanáct velmi krásných, černě oděných

žen. Byly opásány ramena měly obnažená, vlasy jim splývaly. Zdálo se mi, že jsou to divoženky. Pastýř jim přikázal zdvihnout odložené kameny a odnést je na hory, odkud byly přineseny. 6. Ženy s radostí odnášely všechny kameny a dávaly je tam, odkud byly přineseny. Když odnesly všechny kameny a kolem věže nebylo již kamene, povídá mi pastýř: „Obejděme hrad, zda ještě něco nechybí“. Obešel jsem s ním hrad. Pastýř měl velkou radost z krásné stavby. Hrad byl totiž tak krásně postaven že, když jsem jej spatřil, zatoužil jsem mít takovou stavbu. Byl postaven jakoby z jediného kamene, jako by nebyl vůbec spojován, jako by byl vytesán z jediného kamene. Připomínal mi monolit, jediný kus kamene.

X.

1. Když jsem viděl tu krásu, měl jsem radost jako on. Tu mi povídá pastýř: Jdi a přines vápno a zbytky kamení. Chci zarovnat díry po kamenech, které byly použity ke stavbě. Kolem hradu musí být všechno urovnáno."
2. Učinil jsem, jak rozkázal.
Pomáhej mi", povídá, "aby práce byla dříve skončena".
Vyplnil jsem tedy jámy po kamenech, které byly použity na stavbu, a přikázal místo kolem hradu zamést a vyčistit. 3. Panny zametly košťaty místo, odnesly všechno smetí a pokropily vodou. Místo kolem hradu dostalo radostný a vznešený vzhled. "Vše je čisté. Až přijde pán prohlédnout hrad, nemá nám co vytknout", povídá mi pastýř. Po těchto slovech chtěl odejít. 5. Já pak uchopiv jej za mošnu prosil jsem jej pro Pána, aby mi vysvětlil, co mi ukázal. "Mám málo času", řekl mi. "Vše ti vysvětlím. Očekávej mne, až sem přijdu". 6. "Pane, co zde budu sám dělat", povídám mu. "Nejsi sám, tyto panny jsou s tebou." "Doporuč mne jim!" Pastýř je zavolal a povídá jim: "Tohoto, dokud nepřijdu, vám svěřuji". Odešel. 7. Byl jsem sám s pannami. Byly veselé a ke mně se chovaly dobře. Nejlépe však ty čtyři nejvznešenější.

XI.

1. Povídají mi panny: "Dnes sem Pastýř nepřijde". "Co tedy mám dělat?"
"Čekej na ně až do večera. Nepřijde-li, zůstaneš s námi, dokud nepřijde."
2. "Budu čekat až do večera", povídám jim, "nepřijde-li, půjdu domů a ráno se vrátím".
"On tě svěřil nám. Nemůžeš od nás odejít", řekly mi. 3. "Kde

tedy budu čekat?"

"Budeš spát u nás jako bratr a ne jako muž. Jsi naším bratrem. Ostatně chceme s tebou bydlet. Máme tě velmi rády".

Já jsem se však ostýchal zůstat s nimi. 4. Tu ta, kterou jsem považoval za první, začala mne objímat a líbat. I ostatní, když viděly, jak mne objímá, začaly mne líbat, provádět kolem hradu a hrát si se mnou. 5. A já jako mladík začal jsem si s nimi hrát. Jedny tančily ve sboru, druhé jednotlivě, jiné zpívaly. Chodil jsem s nimi kolem hradu, aniž jsem co promluvil. Byl jsem veselý jako ony. 6. Když nastal večer, chtěl jsem jít domů. Ony mne však nepustily. Zadržely mne. Zůstal jsem tedy s nimi celou noc a přenocoval u hradu. 7. Panny rozestřely své lněné šaty na zem, mne daly mezi sebe a stále se modlily. I já jsem se s nimi neustále modlil, a neméně horlivě než ony. Panny měly radost, že se modlím. Zůstal jsem s pannami až do rána do druhé hodiny¹⁴.

8. Pak přišel Pastýř a povídá pannám: "Neublížily jste mu? Zeptám se ho."

"Pane", povídám mu, "veselil jsem se s nimi." "Copak jsi jedl?"

"Pane, jedl jsem po celou noc slova Pána". "Dobře tě přijaly?"

"Ano, pane".

Co chceš nyní slyšet napřed?"

"Pane, o tom, co jsi mi na začátku ukazoval. Prosím tě, pane, vysvětluj mi to, nač se budu ptát."

"Jak chceš, tak ti i vysvětlím a nic před tebou nezatajím".

XII.

1. "Především mi, pane, vysvětlí toto: Co znamená skála a brána". "Ta skála a brána je Boží Syn".

"Jak to, pane? Skála je stará a brána nová". "Nerozumo, poslouchej a snaž se pochopit!"

2. "Syn Boží je starší než všechno tvorstvo, takže se stal při stvoření světa rádcem Otci, proto je starý." "A proč ta brána je nová?"

3. "Poněvadž ji bude vidět při posledních dnech na konci světa. Je novou, poněvadž ti, kteří budou spaseni, jí vejdou do Božího království.

4. Viděl jsi kameny, které byly přineseny tou branou, že byly použity, a které jí neprošly, že byly hozeny zpět na původní místo?" "Viděl, pane".

"Tak do Božího království nevejde nikdo, nepřijme-li jméno Božího Syna¹⁵.

5. Chtěl bys vejít do nějakého města obehnaného hradbou. Mohl bys do něho vejít jinudy než branou?" "Pane, kudy jinudy?"

"Nemůže-li vejít do města leč touto branou, tak i do království Božího nemůže člověk vejít jinak než skrze jméno milovaného

Božího Syna.

6. Viděl jsi zástup těch, co stavěli hrad?" "Viděl, pane".

"To jsou vznešení andělé, Těmi je Pán obklopen jako hradbou. A branou je Boží Syn. Je jediným vchodem k Pánu. Jinudy tedy nepřijde k Bohu, než skrze jeho Syna.

7. Viděl jsi šest mužů a uprostřed nich vznešeného a velkého muže, jak obcházel hrad a zkoušeli kameny ve stavbě?" "Viděl, pane".

8. "Ten vznešený muž je Boží Syn a oněch šest mužů doprovázejících jej po levici a pravici jsou vznešení andělé. Nikdo z těchto vznešených andělů nevstoupí k Bohu bez něho. Kdo nepřijme jeho jméno, nevejde do Božího království."

XIII.

1. "A co znamená hrad?" "Tím hradem je církev."

2. "A co znamenají ty panny?"

"To jsou svatí duchové¹⁶. Člověk se nedostane do Božího království, jestliže ho ty panny neobléknou do svého šatu. Kdybys přijal jen jméno a nepřijal od nich šat, nic ti to nebude platné. Ty jsou silou Božího Syna. Nosíš-li tedy jméno, nemáš-li však jeho sílu, nadarmo nosíš jeho jméno. 3. A kameny, které jsi viděl odhozené, značí ty, kteří nesli jeho jméno, neoblékli si však šat panen".

"Pane, jaký je jejich šat?"

"Jména jsou jejich šatem. Kdo nosí jméno Božího Syna, je povinen nosit i jejich šat. Syn Boží sám totiž nosí jména těchto panen. 4. Viděl jsi, že kameny, které si panny podávaly, zůstaly ve stavbě. To jsou ti, kteří byli oděni silou těchto panen. 5. Proto vidíš, že hrad se stal jednolitou skalou. Tak i ti, kteří uvěřili Pánu skrze jeho Syna, budou jedním duchem, jedním tělem a jedné barvy. Kdo nosí jména panen, bydlí ve hradě".

"Proč tedy byly vyřazené kameny později odhozeny? Vždyť prošly branou a ruce panen je položily do stavby hradu".

6. "Když chceš všechno vědět a zevrubně se vyptáváš, slyš o odhozených kamenech! 7. To jsou všichni ti, kteří přijali jméno Božího Syna a dostali sílu těch panen. Posilováni těmito duchy žili s Božími služebníky. Byli jednoho ducha, jedno tělo, měli jeden šat, stejně spravedlivě smýšleli a jednali. 8. Za nějaký čas je přemluvily ženy oblečené do černých šatů s obnaženými rameny a s rozpuštěnými vlasy. Když spatřili tyto ženy, zatoužili po nich, oblékli jejich sílu a svlékli sílu panen. 9. Tito tedy byli vyloučeni z Božího domu a předáni oněm ženám. Takový je tedy smysl těch odhozených kamenů".

XIV.

1. "Pane, kdyby se tito muži obrátili, kdyby přestali toužit po těch ženách a obrátili se k pannám a oděli se jejich silou a kdyby následovali jejich skutky, nejedou již do Božího domu?"
2. "Vejdou, zřeknou-li se skutků těch žen a přijmou-li sílu panen a budou-li jednat jako ty panny. Proto také byla stavba přerušena, aby, obrátí-li se, stali se potřebnými pro tuto stavbu. Neobráti-li se, vejdou jiní, a oni budou vyhozeni".
3. Děkoval jsem Pánu za všechno, za to, že se slitoval nad všemi povolanými ve jméno jeho, že k nám poslal anděla pokání, když jsme se proti němu prohřešili, že obnovil našeho ducha a že nám, kteří jsme se ocitli na kraji záhuby a neměli již naděje na život, vrátil znovu život.
4. "Nyní mi, pane, vysvětli, proč hrad nebyl stavěn na zemi nýbrž na skále a bráně".
"Stále jsi tak nerozumný".
"Vypytávám se tě na všechno, poněvadž vůbec nic nemohu pochopit, Vše je tak vznešené a pro lidi těžko pochopitelné."
5. "Nuže", pravil, "Jméno Božího Syna je nesmírně velké a podpírá celý svět. Jestliže Boží Syn podpírá všechno tvorstvo, co soudíš o těch, které povolal, kteří nesou jeho jméno a zachovávají jeho přikázání? 6. Vidíš, které podpírá? Takové kteří upřímně a poctivě nosí jeho jméno. On se stal pro ně základem a rád je podpírá, poněvadž se nestydí nést jeho jméno".

XV.

1. "Pane, jak se jmenují ty panny a ženy oděné do černých šatů? Vysvětli mi to!"
"Nuže, slyš, jak se jmenují ty silné panny. 2. První je víra, druhá zdrženlivost, třetí síla, čtvrtá trpělivost. Ostatní, které stojí vedle nich se jmenují : pokora, nevinnost, čistota, radost, pravda, moudrost, svornost, láska. Kdo nosí tato jména a jméno Božího Syna, bude moci vejít do Božího království. 3. Slyš také, jak se jmenují ženy oblečené do černých šatů. Také mezi nimi jsou čtyři mocnější. První je nevěra, druhá nezdrženlivost, třetí neposlušnost, čtvrtá podvod, a co je doprovázejí, se nazývají: zármutek, špatnost, nemravnost, hněv, lež, pošetilost, pomluva, nenávisť. Kdo nosí tato jména, bude sice jako Boží služebník vidět království Boží, avšak nevejde do něho¹⁷ 4. "A, pane, co znamenají kameny z hlubiny, které byly použity ke stavbě?"
"Prvních deset položených jako základ znamenají deset pokolení, těch dvacet pět je druhé pokolení spravedlivých, těch 35 jsou Boží proroci a spravedliví. Těch 40 jsou apoštolové a učitelé, kteří hlásali Božího Syna¹⁸". 5. "A proč, pane, přinesly

panny tyto kameny na stavbu hradu tou branou?" 6. "Ti první nosili totiž ducha těch panen, byli stále spolu. Duch neopouštěl lidi a lidé ducha a duch setrval s nimi až do jejich smrti. Kdyby s nimi nebyl tento duch, nehodili by se ke stavbě tohoto hradu".

XVI.

1. "Pane, ještě něco!" "Co žádáš?"

"Proč pane, kameny vystoupily z propasti a byly použity na stavbu hradu?" 2. "Kdo chce žít, musí projít vodou; neodložil-li smrtelnost dřívějšího života, nemůže vejít do Božího království. 3. I ti, kteří zemřeli, přijali pečeť¹⁹ Božího Syna a vešli do Božího království. Dokud člověk nedostal jméno Božího Syna, byl mrtvý. Když však dostal pečeť, odložil smrtelnost a přijímá život. 4. Pečetí je voda. Do vody vstupují mrtví a vycházejí živí. Byla, jim ohlášena tato pečeť, oni jí užili a proto vešli do Božího království."

5. "Pane, proč i těch 40 kamenů vystoupilo s nimi z propasti, ač již měly tu pečeť?"

"Poněvadž apoštolové a učitelé, kteří hlásali jméno Božího Syna, když zemřeli v moci a víře Božího Syna, ohlásili jméno Božího Syna a dali pečeť těm, kteří dříve zemřeli²⁰. 6.

Sestoupili tedy s nimi do vody a opět vystoupili. Avšak tito sestoupili živí a živí opět vystoupili, kdežto ti, co před nimi zemřeli, sestoupili mrtví a vystoupili živí. 7. Proto znovu oživilí a poznali jméno Božího Syna. Proto s nimi vystoupili a dostali se do stavby hradu. Byli otesáni a použiti ke stavbě. Zemřeli totiž jako spravedliví a jako velcí světci. Neměli pouze tuto pečeť. Takový je tedy smysl".

"Rozumím, pane."

XVII.²¹

1. Nyní mi, pane, vysvětli, co znamenají hory. Proč každá z nich má jiný vzhled?"

"Slyš", pravil. "Těch dvanáct hor je dvanáct pokolení, bydlících po celém světě. I jim hlásali apoštolové o Božím Synu." 2.

"Pane, proč jsou ty hory různé a proč každá má jiný vzhled?"

"Slyš! Těchto dvanáct pokolení²¹, která obývají celý svět, je dvanáct národů. Různě myslí, různě smýšlejí. Jako jsi viděl rozmanité hory, tak rozmanité je myšlení i smýšlení národů. Osvětlím ti to na jednání jednotlivého národa."

3. "Napřed mi, pane vysvětli, proč hory jsou tak rozmanité, když kameny z nich použité na stavbu měly stejnou barvu a stejný lesk jako ty kameny, které vystoupily z propasti?"

4. "Poněvadž všechny národy, co je jich pod nebem, když uslyšeli a uvěřili, byli povoláni ve jménu Božího Syna. Přijavše tedy pečeť, byli jednoho smýšlení, jednoho myšlení, jedné víry, jedné lásky a nesli jméno i ducha panen. Proto stavba hradu zazářila jednou barvou jako slunce. 5. Když pak se sjednotili a stali se jedním tělem, někteří z nich se poskvřnili. Byli vyloučeni z rodu spravedlivých a stali se opět takovými, jakými byli dříve, dokonce i horšími".

XVIII.

1. "Jak se stali horšími, když poznali Boha?"
"Kdo nepoznal Boha", pravil, "a jedná špatně, je nějak trestán za svou špatnost. Kdo však Boha poznal, ten již nesmí špatně jednat, nýbrž musí jednat dobře. 2. Což není ten, kdo je povinen konat dobro, jedná-li špatně, větším hříšníkem než ten, kdo Boha nepoznal? Proto kteří nepoznali Boha a jednají špatně, jsou odsouzeni k smrti. Kdo poznali Boha a spatřili jeho divy a jednají špatně, budou dvojnásob trestáni a zemřou věčnou smrtí. Tak bude očištěna Boží církev. 3. Jako jsi viděl, že byly z hradu vyňaté kameny odevzdány zloduchům a odhozeny stranou a bude jen tělo očištěných, a jako jsi viděl, že hrad je jakoby z jednoho kamene, taková bude i Boží církev, až bude očištěna a zbavena lidí špatných, pokrytců, rouhačů, pochybovačů a těch, kdo páchají rozmanité špatnosti. Až budou tito vyloučeni, bude Boží církev jedno tělo, jedno srdce, jedna mysl, jedna víra, jedna láska. A tehdy se bude Boží Syn radovat a veselit, poněvadž dostal čistý lid."
"Je to všechno velmi krásné", povídám. 5. "Ještě mi vysvětli působení a moc jednotlivé hory, aby každá duše, která doufá a věří v Pána, mohla velebit veliké a obdivuhodné vznešené jeho jméno".
"Slyš tedy něco o rozmanitosti hor a o dvanácti národech!"

XIX.

1. První hora černá představuje odpadlíky, rouhače a zrádce Božích služebníků. Ti se již neobrátní a jsou odsouzeni k smrti. Proto jsou černí. Je to hříšné pokolení. 2. Druhá hora, která je pustá, představuje pokrytce, učitele špatnosti. Jsou podobni prvním, poněvadž nenesou plody spravedlnosti. Jako tato hora je neplodná, tak i takovíto lidé sice mají jméno²², avšak nemají víru a nikdo z nich nenese ovoce pravdy. Mají možnost obrácení, obrátí-li se rychle. Jsou-li však liknaví, bude jejich údělem jako u předešlých smrt!" 3. "Pane, proč tito mají

možnost obrácení, předešli však nikoli? Vždyť jejich skutky jsou skorem stejné."

"Proto mají možnost obrácení, poněvadž se nerouhali Bohu ani nezradili Boží služebníky, jen mysleli na zisk a učili tak, jak si to hříšníci přáli. Odpykají si nějaký trest. Mají však možnost obrácení, poněvadž se ani nerouhali ani nezrazovali".

XX.

1. Třetí hora rodící trní a bodláčí představuje jednak bohaté, jednak ty, kteří holdují svým vášním. Trny jsou bohatí a bodláčí ti, co holdují svým čertským vášním. 2. Kdo myslí jen na své záliby, nepřidávají se k Božím služebníkům, jdou si svou cestou a stávají se otroky svých vášní. Bohatí jen váhavě se přidávají k Božím služebníkům, poněvadž se obávají, že by tito od nich něco chtěli.. Nesnadno tedy půjdou do Božího království. 3. Jako je obtížné bosýma nohama chodit v trní, tak i těmto je nesnadné vejít do Božího království. 4. Avšak všichni mají možnost obrácení. Musí ovšem jednat rychle, aby, co dříve nevykonali, nyní napravili a vykonali ještě navíc něco dobrého. Obrátí-li se tedy a vykonají-li něco dobrého, budou žít Bohu. Budou-li jednat jako dosud, budou odevzdáni oněm ženám, a ty je usmrtí.

XXI.

1. Čtvrtá hora, na níž je mnoho rostlin u kořene suchých a se zelenými vrcholky, a některé jsou sluncem sežehnuté, představuje jednak vlašné věřící, jednak ty, kteří mají Pána v ústech, ne však v srdci. 2. Proto jejich základy jsou suché a nemají sílu. Žijí pouze jejich slova, skutky však jsou mrtvé. Tito ani nežijí ani nezemřeli. Podobají se lidem vlašným. Ti totiž nejsou ani zelení ani suší, ani nezemřeli ani nežijí. 3. Jako rostliny zprahnou na slunci, tak i lidé vlašní, když uslyší o utrpení, zbaběle se klanějí modlám a stydí se vyznat jméno Pána. 4. Takovíto tedy ani nežijí ani nezemřeli. Avšak i tito, když se rychle obrátí, budou moci žít. Neobráti-li se, jsou již vydány ženám, které zničí jejich život.

XXII.

1. Pátá hora strmá se zelenými rostlinami představuje věřící, kteří se dávají neradi poučovat, kteří jsou domýšliví a samolibí.

Všechno vědí, ač neznají nic. 2. Pro svou domýšlivost se zbavili soudnosti a na její místo nastoupila pošetilá nerozumnost. Sebe vychvalují, jako kdyby byli bůhvíjak moudří a ve své pošetilsti neradi se dávají poučovat. 3. Pro tuto svou povýšenost a domýšlivost se stali bezduchými lidmi. Domýšlivost a plytká sebedůvěra je strašným démonem. Mnozí z nich byli tedy vyloučeni. Někteří se obrátili, uvěřili a přidali k moudrým, kteří vědí, že nejsou moudří. 4. Mnozí mají možnost obrácení. Nestali se totiž špatnými, jsou spíše pošetilí a nemoudří. Obrátili se tedy, budou žít Bohu. Neobrátili se však, budou bydlet se ženami, které budou s nimi zle zacházet.

XXIII.

1. Šestá hora měla plno velkých i malých trhlin a v trhlinách uschlé rostliny. 2. Malé trhliny představují ty, kteří se navzájem hašteří a pomlouváním jejich víra vysychá. Mnozí z nich se však obrátili. I ostatní se obrátí, až uslyší mé příkazy. Jejich přečiny jsou malé, a oni se snadno obrátí. 3. Velké trhliny představují ty, kteří stále pomlouvají a neustále se jeden na druhého hněvají. Ti byli vyhozeni z hradu a vyloučeni ze stavby. Budou nesnadno žít. 4. Bůh a Pán náš, který je pánem všeho a má moc nad veškerým tvorstvem nevzpomíná již na hříchy, ze kterých jsme se vyznali. Je milosrdný. A smrtelný člověk by neměl zapomínat na křivdy, které mu někdo způsobil? Což má moc druhého zabít nebo spasit? 5. Já anděl pokání pravím vám, kteří máte takovéto sklony: Zbavte se jich a obraťte se! Zbavíte-li se zlých démonů, Pán vyléčí vaše dřívější hříchy. Pakli ne, čeká vás smrt.

XXIV.

1. Na sedmé hoře se zelenaly bujné rostliny. Celá hora měla krásný vzhled a všechny druhy zvířat a nebeského ptactva spásaly na ní rostliny. Spásané rostliny rostly ještě bujněji. Tato hora představuje prosté, dobré a šťastné věřící, kteří se mezi sebou nehádají, naopak vždy sdílejí radost s Božími služebníky. Mají svatého ducha těch panen, jsou laskaví ke každému a každému z výtěžku své práce pomáhají ochotně a bez váhání. 3. Když tedy Pán spatřil jejich prostotu a dětskou nevinnost, požehnal pracím jejich rukou, požehnal každému jejich dílu. 4. Já anděl pokání pravím vám, kteří jste takoví: Vytrvejte a pro věčnost vaše semeno nebude zničeno. Pán vás vyzkoušel a zapsal mezi nás a všechno vaše pokolení bude přebývat s Božím Synem. Přijali jste totiž jeho ducha.

XXV.

1. Osmá hora, kde bylo mnoho pramenů a veškero tvorstvo z nich pilo, představuje 2. apoštoly a učitele, kteří hlásali Pána v celém světě, kteří čistě a důstojně učili nauce Pána a nikdy neměli na mysli nic špatného, nýbrž vždy jednali spravedlivě a podle pravdy tak, jak to přijali od Ducha Svatého. Jdou cestou andělů.

XXVI.

1. Devátá hora, pustá, plná hadů a zvěře, ohrožující lidi představuje 2. špatné služebníky, kteří špatně konali svou práci, kteří zničili život vdov a sirotků a kteří se obohacovali ze služby, kterou na sebe vzali. Setrvávají-li tedy při své hamižnosti a zemřou, pak nemají žádné naděje na život. Obrátili se však a budou-li potom bezúhonně vykonávat svou službu, budou moci žít. 3. Těmi drsnými jsou ti, kteří zapřeli Pána a nečiní pokání. Stali se neplodnými a pustými. Nepřidružili se k Božím služebníkům a tím, že žijí jen pro sebe, přivádějí své duše do záhuby. 4. Jako neošetřená réva u plotu, kterou jiné rostliny dusí, po čase zplaní a není již k užítku svému pánu, tak je tomu i s lidmi, kteří žijí jen pro sebe. Zplaní a stávají se Pánu nepotřebnými. 5. Neopustí-li Pána úplně, mají možnost obrácení. Bude-li někdo shledán, že Pána úplně opustil, nevím, zda bude žít. 6. Toto pravím: Kdo v těchto dnech zapřel Pána, ať činí pokání. Kdo se rozhodl zapřít Pána, má možnost obrácení.²³ Chce-li se tedy někdo obrátit, nechť tak učiní rychle, dříve než bude hrad dokončen. Pakli ne, ženy jej usmrtí. 7. Poškozené kameny představují lidi lstivé a pomlouvačné. Jsou jako hadi, které jsi viděl na hoře. Jako had usmrcuje svým jedem člověka, tak usmrcují i řeči takových lidí. 8. Jejich víra kvůli skutkům jejich je neužitečná. Někteří se však obrátili a byli zachráněni. I ostatní takoví mohou být zachráněni, obrátí-li se. Neobráti-li se, ony ženy, které mají moc, je usmrtí.

XXVII.

1. Desátá hora, jejíž stromy chránily nějaká stáda, představuje 2. biskupy a lidi pohostinné, kteří bez přetvářky vždy přijímali do svých domů Boží služebníky. Biskupové ustavičně chránili mocí svého úřadu potřebné a vdovy a při tom si zachovali svou bezúhonnost. 3. Ty všechny bude chránit Pán. Kdo tedy takto

jednají, jsou před Bohem slavní. Vytrvají-li až do konce ve službě Pánu, je jejich místo již mezi anděly.

XXVIII.

1. Jedenáctá hora, na níž stromy měly plno nejrozmanitějších plodů představuje tyto: 2. Kdo trpěli pro jméno Božího Syna, kdo rádi a z lásky dali za něj svůj život."

3. "Proč tedy, pane, všechny stromy mají plody a proč některé plody jsou krásnější?"

Slyš! Kdo jednou trpěli pro jméno Pána, jsou slavní před Bohem. Jejich hříchy byly zahlazeny, neboť trpěli pro jméno Božího Syna²⁴. A proč jejich plody nejsou stejné a proč jsou některé krásnější? Slyš! 4. Kdo při výslechu před soudním úřadem nezapřeli Pána, naopak rádi pro něho trpěli, ti jsou u Pána slavnější. Plody jejich jsou krásnější. Kdo ze strachu zaváhali a rozhodovali se ve svém srdci, zda zapřou či vyznají, a nakonec přece trpěli, jejich plody jsou menší poněvadž zaváhali.

Služebník nemá zapírat svého pána; to je špatné. 5. Hled'te tedy, kdo takto smýšlíte, aby ve vašich srdcích nezůstala trvale nerozhodnost, abyste nezemřeli Bohu. Kdo trpíte pro Boží jméno, děkujte Bohu, že se rozhodl, abyste nosili jeho jméno, a že vám odpustil hříchy. 6. Považujte se za šťastné a považujte to za velkou milost, jestliže někdo z vás trpí pro Boha. Pán vám dává život, a vy to nechcete pochopit. Vaše hříchy vás obtížily a kdybyste netrpěli pro jméno Pána, zemřeli byste pro své hříchy.

7. Říkám to vám, kdo nevíte, zda máte zapřít nebo vyznat.

Vyznejte, že věříte v Pána, abyste pro zapírání nebyli uvězněni.

8. Jestliže pohané trestají své služebníky, zapřou-li svého pána, co myslíte, že učiní všemohoucí Pán? Neváhejte, chcete-li navždy žít Pánu.

XXIX.

1. Dvanáctá hora představuje věřící, kteří nepomyslili na žádnou špatnost a zůstali vždy čistí jako děti. 2. Takoví bez jakýchkoli pochyb budou přebývat v Božím království, neboť v ničem neposkvrnili Boží přikázání a po všechny dny svého života se ani v myšlenkách neprohřešili. 3. Kdo tedy vytrváte a budete jako děti neznající špatnost, budete slavnější než všichni dříve uvedení. Všechny děti jsou totiž u Pána slavné a jsou u něho první. Budete blahoslavení, kdo se zbavíte špatnosti a obléknete se v nevinnost. První ze všech budete žít Bohu." 4. Když skončil podobenství o horách, povídám mu: "Pane, nyní mi vysvětlí, co znamenají kameny vzaté z planiny a položené do

stavby místo kamenů vyňatých z hradu, a co znamenají kulaté kameny dané do stavby a ty, jež dosud zůstaly kulatými."

XXX.

1. "Slyš tedy o všech ! Kameny vzaté z planiny a použité na stavbu hradu místo kamenů vyňatých, to jsou kameny z úpatí bílé hory. 2. Když tedy pán hradu nepovažoval věřící z bílé hory za špatné, kázal je vzít z úpatí té hory a použít ke stavbě hradu. Věděl totiž, že tyto kameny zůstanou na stavbě lesklými a žádný z nich nezčerná. 3. Kdyby je vzal z druhých hor, nutně by musil hrad po prohlídce očistit. Tito však zůstali bělostnými, poněvadž uvěřili a chtěli i v budoucnu věřit. Jejich víra byla upřímná. Blahoslavené toto pokolení! 4. Nyní slyš, co znamenají kulaté a lesklé kameny! Ti všichni jsou z té bílé hory. Slyš, proč byli kulatými ! Zaslepilo je bohatství, nevzdálili se však od Boha a z jejich úst nevyšlo jediné špatné slovo, byli vyrovnání, ctnostní, milovali pravdu. 5. Pán znal jejich smýšlení. Svou povahou jsou dobří a spravedliví. Rozkázal tedy otesat jejich bohatství, ne však úplně zničit aby mohli ve zbývajících dnech vykonat něco dobrého a žít Bohu. Jsou z dobrého pokolení, proto je trochu otesal a použil ke stavbě hradu.

XXXI.

1. Ostatní kameny, jež se dosud nehodily do stavby - nedostaly totiž pečeť - byly dány na původní místo. Byly příliš kulaté. 2. Až bude život těchto lidí otesán ode všech marností, pak přijdou do Božího království. Oni totiž přijdou do Božího království. Pán toto pokolení si vyzkoušel. Z tohoto druhu lidí nikdo nezahyne. I když někdo z nich sveden nepřátelským ďáblem něco špatného spáchal, rychle se zase vrací ke svému Pánu. 3. Já, posel pokání vás, kdo jste nevinní jako děti, pokládám za šťastné. Váš život je dobrý a milý Bohu. 4. Vám všem, kdo jste přijali pečeť Božího Syna, však připomínám : Bud'te prostí, zapomeňte na urážky, nezůstávejte ve hříchu, budete svorní, zacetle trhliny a zbavte se jich, aby 5. až přijde Pán stáda, měl radost, najde-li stádo celé. Pakli však nenajde všechny pohromadě, pak běda pastýřům. 6. A nalezne-li dokonce pastýře zkažené, na co se ti budou vymlouvat? Budou se pastýři vymlouvat na to, že je zkažilo stádo? Nebude jim věřit, poněvadž je neuvěřitelné, aby stádo ubližovalo pastýři. Ano, bude potrestán, že lhal. I já jsem pastýř a musím Nejvyššímu skládat z vás účty.

XXXII.

1. Uzdravte se, dokud se staví hrad! 2. Pán je s těmi, kdo milují pokoj, poněvadž on sám miloval pokoj. Varujte se špatných, svárlivých a hříchy zkažených lidí a zachováte si neporušeného ducha Páně, tak jak jste jej přijali. 3. Když dáš valcháři vyprat nové šaty, chceš je dostat nazpět zase zdravé. Kdyby ti je vrátil roztrhané, nepřijal bys je. Zlobil by ses a hádal by ses s ním asi takto: Dal jsem ti šaty zdravé, proč jsi je roztrhal: jsou k nepotřebě; dřevé přece nemohu nosit. Zda tohle neřekneš valcháři, když uvidíš své šaty roztrhané? 4. Zlobíš se a hádáš se, že jsi nedostal šaty zdravé. Co však myslíš, že učiní Pán, který ti dal zdravého ducha a tys jej učinil nepotřebným pro svého Pána. Tvou vinou se stal neužitečným, tys jej zničil. Pán tě za to odsoudí k smrti. 5. Všechny takové, které Pán shledá ve své paměti vinnými, odsoudí. Nehřešte na jeho trpělivost, naopak velebte jeho trpělivost, když jste se něčím provinili. On není takový jako vy. Čiňte pokání, to vám pomůže.

XXXIII.

1. Příkazuje zachovávat všechno, co bylo napsáno²⁵. Čiňte pokání. Já Pastýř, posel pokání jsem to vám, Božím služebníkům ukázal a pověděl. Připomínám : Uslyšíte-li má slova, uvěříte-li jim, budete-li se podle nich řídit a opravíte-li své cesty, budete moci žít. Setrváte-li však ve svých hříších a nezapomenete-li na křivdy, žádný takový nebude žít, poněvadž všechno vám bylo oznámeno". 2. A mně ještě řekl: "Na vše ses již zeptal?"

"Ano, pane", odpověděl jsem.

"Proč ses mne nezeptal", povídá, "co znamenají ty kameny, jejichž tvar byl ještě ve stavbě doplňován?"

"Zapomněl jsem, pane", povídám.

3. "Slyš i o těch! To jsou ti, kteří uslyšeli mé příkazy a upřímně činili pokání. Pán viděl, že jejich pokání je dobré a upřímné a že jejich obrácení může být trvalé, proto rozkázal zahladit jejich dřívější hříchy. Proto jsou zahlazeny a zarovnány, aby se později již neobjevily. Amen.

Podobenství X. (o pokání a dobrých skutcích)

I.

1. Když jsem napsal tuto knihu přišel ke mně do domu onen anděl, jenž mne svěřil Pastýři. Usedl na stoličku. Po jeho pravici stanul Pastýř. Pak mne zavolal a takhle se mnou mluvil:

2. "Svěřil jsem tebe i tvůj dům tomuto Pastýři, aby tě chránil".
"Nechť tak učiní", řekl jsem.

"Chceš-li tedy", řekl mi, "aby tě chránil v každém soužení a před každým protivenstvím jednej dobře a spravedlivě a říd' se jeho příkazy. Těmi, jež jsem ti sdělil. 3. Budeš-li zachovávat jeho příkazy, budeš pánem nad každou vášní a svody tohoto světa, každá práce se ti bude dařit. Važ si jeho laskavosti, měj jej ve vážnosti a pověz všem, že Bůh si jej velmi váží a že má velkou moc. Je mocný. Jedině jemu je dána moc nad pokáním po celém světě. Či není mocný? Vy však pohrdáte jeho dobrotou i tím, že je tak ohleduplný vůči nám."

II.

1. Povídám mu: "Pane, optej se jej, zda jsem ve svém domě učinil něco, čím bych jej urazil."

2. On mi však na to řekl : "Ani já nevím, že bys jej něčím urazil, ani že něco takového činíš. Říkám ti to proto, abys vytrval. On mluvil o tobě dobře. Ty to však pověz ostatním, aby i ti, kteří se obrátili, smýšleli jako ty a on aby i o nich mluvil dobře, a já pak zase Pánu.²⁶

3. "Pane, každému budu ukazovat, jak velkolepý je Pán. Doufám však, že každý, kdo to uslyší, bude rád činit pokání za své hříchy, aby mohl opět získat život".

4. Vytrvej v této službě a splň ji !", řekl mi. "Kdokoli zachová jeho přikázání, bude žít a bude-u Boha velmi slavný. Kdo však nezachová jeho přikázání, zbaví se svého života. Pohrdá tak i Pastýřem, kterého si Bůh velmi váží. Kdokoli jím tedy pohrdnou a nezachovají jeho příkazy, budou odevzdáni smrti a každý z nich si pak bude musit přičítat vinu sám sobě. Tobě však pravím: Dbej jeho přikázání a budeš mít lék na staré hříchy.

III.

1. Poslal jsem také panny, aby s tebou bydlely. Viděl jsem, že jsou k tobě laskavé. Chrání tě, abys mohl zachovávat tato přikázání. Bez těchto panen není totiž možné je zachovávat.

Vidím však, že jsou s tebou rády. Nařídím jim, aby vůbec neodcházely z tvého domu. 2. Ty připrav svůj dům. Rády totiž přebývají v čistém domě. Jsou velmi čistotné a přičinlivé a těší se velké přízni u Pána. Bude-li tvůj dům čistý, budou s tebou

přebývat. Bude-li však jen trochu poskvrněný, ihned odejdou. Tyto panny nemilují nečistotu." 3. Pane", povídám, "doufám, že se jim bude u mne líbit a že v mém domě budou rády a trvale přebývat. Jako si na mne nestěžuje ten, jemuž jsi mne svěřil, tak ani panny si na mne nebudou stěžovat".

4. Potom řekl Pastýř: "Vím, že tento zachová příkazy a že panny naleznou u něho čistý příbytek". Po těchto slovech mne znovu svěřil do ochrany Pastýři. Zavolal panny a nařídil jim: "Vidím, že rády v jeho domě budete přebývat proto vám svěřuji jeho i celý dům. Neodcházejte z jeho domu!" A opravdu, panny rády poslechlly.

IV.

1. Mně pak řekl: "Konej poctivě svou práci. Každému poukazuji na vznešenost Pána a dostaneš milost ke své práci. Kdo bude zachovávat tyto příkazy, bude žít a bude šťasten. Kdo jich nebude dbát, nebude žít a ve svém životě nebude spokojen. 2. Řekni všem, kdo chtějí správně žít ať neochabují. Prospěje jim, budou-li dobře jednat. Pravím však, že žádný člověk nemá trpět bídou. Kdo v každodenním životě trpí bídou, velmi trpí a potřebuje pomoc. 3. Kdo takové duši pomáhá, bude mít z toho velkou radost. Bída je totiž stejně mučivá jako vězení. Mnohý takové vězení nevydrží a volí raději smrt. Kdo by tedy věděl o jeho bídě a nepomohl mu, má velký hřích a je vinen jeho krví. 4. Konejte dobro, kdo jste je přijali od Pána. Neváhejte, aby stavba snad nebyla dokončena a vy nebyli již přijati. Jiný hrad se již nestaví. Kvůli vám byla stavba přerušena. Nepospíšíte-li si jednat správně, bude hrad dokončen." 5. Po těchto slovech vstal se stoličky, vzal sebou Pastýře i panny a odešel. Řekl mi, že znovu pošle Pastýře i panny do mého domu. Amen.

Zpět do nabídky patristické knihovny

Poznámky

Hermův Pastýř

1) Město poblíž Neapole. Bylo považováno za sídlo Sibyly kumské.

- 2) tj. křesťanů
- 3) Východ ve starokřesťanské literatuře symbolicky naznačoval místo, odkud nám přišla spása.
- 4) Snad to mohlo být udávání u pohanských úřadů a jména zrádců byla mezi křesťany známa.
- 5) Pokáním tu možno rozumět křest, jenž znamenal obrácení a zřeknutí se pohanského způsobu života. Proto doba obrácení pro pohany trvá až do posledního dne, tj. dokud poslední pohan nebude pokřtěn.
- 6) tj. manželku. Tento výraz se dost často vyskytuje, poněvadž mnozí křesťanští manželé se dobrovolně zřekli manželského života a žili spolu jako bratr a sestra.
- 7) Zmiňuje se o nich Písmo sv. (Num. 11,26) a měli dar prorokování. Zde se jedná o starozákonní apokryf uváděný jejich jmény.
- 8) U starověkých národů byla vžita představa, že někteří lidé mají dar poznávání Boží vůle. Ženám, které byl obdařeny tímto věšteckým darem říkali Sibylly. Ve starověkém Řecku a v Římě bylo známo více takových Sibyl, mezi nimi byla i Sibyla z Kum. Alexandrijští Židé v 2. st. před Kr. podle svědectví Josefa Flavia (*Antiquitates* I, kap. 1,3) si tato proroctví upravili v tzv. knihy Sibyliny. Tato proroctví měla více méně propagovat náboženství. Proroctví obsahovala vesměs hrozbu zániku světa a četná varování před tresty. Mezi křesťany první se o Sibylle zmiňuje Hermas. Jistě ne neposlední důvod toho byl, že Kummy byly proslulé právě svou Sibylou, a nijak není nepravděpodobné, že i křesťané v pol. 2. stol. měli již vlastní takováto Sibylina proroctví.
- 9) Snad tu má na mysli sv. Klementa Římského. Protestantský teolog Harnack se domnívá, že se jedná o jakéhosi jáhna či Hermova přítele.
- 10) Ze souvislosti možno soudit na jáhenku, jejímž úkolem bylo starat se o hmotné potřeby vdov a sirotek v takových případech, kde by služba muže jáhna nebyla vhodnou.
- 11) Špald je druh obilí mezi ječmenem a pšenicí, pěstovaný v chudší půdě. Z vlastní zkušenosti vím, že se ještě před lety pěstovala i u nás.
- 12) Hermas církev putující již ztotožňuje s církví oslavenou v nebi. Jeho církev není tou, kterou tvoří křesťané dobří i špatní,

nýbrž tou, ve které jsou jen spravedliví a svatí. Obraz tedy přesně nevystihuje církev. Nutno však mít na zřeteli, že Hermovi nešlo o to, aby podal nějakou přesnou definici, i když podanou obrazem, církve - i tu bychom nemohli mluvit o nějaké úmyslné herezi, ježto každá nová myšlenka se nevyhne počátečním nedostatkům nýbrž jemu šlo jen o zdůraznění pokání.

13) tj. křtem

14) Smysl je asi tento: Ti, kteří učinili pokání za své hříchy, nebudou sdílet rovnocennou blaženost s těmi, kteří nikdy nezhrěšili. Autor zde spojuje církev putující na zemi s církví vítěznou.

15) Viz: MT 9,22; Mr 5,34; 10,52; Lk 7,50, 8,48; 17,19; Sk 26,18; Ř 3,22 ; 28,5

16) Autor věřil v brzký konec světa.

17) Dle smyslu tu k Hermovi mluví Církev.

18) Délka 1 stadia měřila 164 m, tedy něco přes 3 km.

19) Asi 32 m

20) Židé připisovali tomuto andělu moc nad zvířaty (Harnack)

Hermův Pastýř II

1) Není tu jasné, zda tím myslí Ježíše Krista či archanděla Michala, jenž byl považován v řádu andělů za nejvyššího.

2) Podle svědectví sv. Athanasia (první pol. 4. st.) se dovolávali těchto slov i ariáni, aby dokázali, že Bůh Otec stvořil z ničeho i druhou božskou osobu, Božího Syna.

3) tj. dostaneš se do nebeského království.

4) Mr 10,11; Mt 5,32; 19,9; 1 K, 11

5) Rozumí se tím křest. Křest je nazýván pokáním, a to prvním a dokonalým, poněvadž člověk - nutno tu mít na zřeteli, že ve starokřesťanské době byl křest udělován dospělé osobě - musí litovat všech hříchů spáchaných před sv. křtem. Hermas tvrdí, že jiné pokání není. V dalších řádcích (č. 6) však přiznává, že Boží milosrdenství povoluje pokřtěným ještě jedno pokání.

6) Kdo přijali křest, nemuseli se podrobovat pokání. Proto také mnozí odkládali křest až na konec svého života.

7) Pokání má vést k nápravě a vnitřní proměně a obrodě. Nevede-li tedy pokání k tomuto cíli, není nic platné. Hermova slova možno vztahovat i na pokání veřejné. Toto pokání bylo udělováno jen jednou. Kdo se i potom dopustil těžkých hříchů, nesměl přijímat svátosti, leda že hrozilo nebezpečí mrti. I tu musil litovat svých hříchů, byl napomenut a doporučen Božímu milosrdenství.

8) tj. Ježíšem Kristem.

9) Lk 11,26

10) Učení o dvou andělech přejali od Herma Origenes, sv. Řehoř Nysský a jiní církevní Otcové. Není to oficiální nauka církve.

11) Smysl: Co je pro všechny lidi špatné, pro křesťany je obzvlášť špatné.

12) Proroci jsou charismatické osoby, kteří mluví jménem Božím. Ve starokřesťanské době svou vlastní učitelskou činností dokonávali dílo apoštolů. Při bohoslužebných shromážděních vystupovali jako učitelé. Velmi přispěli k šíření křesťanské nauky, takže sám sv. Pavel je řadí hned za apoštoly. Jak ukazují další Hermovy řádky, vyskytli se lidé, kteří dovedli využít vážnosti apoštolů k svému vlastnímu obohacování.

Hermův Pastýř III

1) Zastavení - statio - je výraz z vojenského života. V římském vojsku byly tím označovány stráže před vojenským táborem či větší pěší nebo jízdní oddíly hlídek. Křesťanům, kteří s oblibou svou službu Bohu přirovnávali ke službě vojenské, byl tento výraz obzvláště blízký. Při bohoslužbě nebo modlitbě stáli, a protáhla-li se bohoslužba až do pozdních nočních hodin; připadali si věřící jako vojáci konající strážní službu. Hermas je tu prvním svědkem, že zastavením se označoval ve starokřesťanské době půst. Z Didaché víme, že postními dny byly středa a pátek.

2) Mt. 19, 16, 32

3) I když tu Hermas podobenstvím naznačuje tři božské osoby, není zde Duch Svatý ztotožňován s druhou božskou osobou, Synem Božím. Vzhledem k podobenství nutno jím rozumět hospodářova syna, nikoli Božího Syna jako druhou božskou

osobu. Mnozí (Bullus, Defensio fidei Nic. I, c. 2; Möhler, Hefele) snad vzhledem k další větě, kde Hermas mluví o Božím Synu jako o služebníku, se domnívali, že Hermas tu má na mysli božskou přirozenost Kristovu.

4) Verš 5. a další je vlastně Hermova interpretace evangelijní zprávy u sv. Lukáše 1,35 ("Duch Svatý sestoupí v tebe a moc Nejvyššího tě zastíní). s tj. lidská přirozenost Ježíše Krista, Kristus člověk.

5) tj. lidská přirozenost Ježíše Krista, Kristus člověk.

6) Z výkladu o vtělení Božího Syna zde přechází již k člověku : Nejen v Kristově těle, nýbrž i v lidském těle vůbec přebývá Duch Svatý.

7) Slovo "pečeť - sfragis" bylo by možno přeložit i moderním výrazem "cestovní pas". Jako dnes, stejně i ve starověkém Řecku, kdo chtěl odejít do ciziny, musil mít k tomu jakési cestovní povolení opatřené pečeti. Takovému povolení se říkalo sfragis.

8) Zákonem nazývá Ježíše Krista i sv. Justin (Dialogus cum Trifone s. 11) i Klemens alexandrijský (Stromata I. c. 22), oba z 2./3. st.

9) Pán dává milost obrácení těla, o kterých předvídá, že s ní budou spolupracovat.

10) Ze souvislosti zde nutno rozumět pečeti svátost křtu. Obrazný výraz "pečeť", o níž byla zmínka v pozn. 7., je velmi vhodný i pro křest. Křtem se dostává povolení vycestovat z obyčejného lidského života do života Božího.

11) Je tu týž obraz jako ve Vidění III, avšak jiná myšlenka. Ve vidění kameny značí věřící, kteří nejen věří, ale i víru dokázali skutky. Zde v Podobenství kameny, z nichž je hrad stavěn, jsou ti, co byli křtem přijati do církve, ale ne všichni žili opravdu křesťanským životem. Ve Vidění nám tudíž Hermas představuje církev ještě putující po zemi, v níž jsou svatí i hříšníci.

12) Nelze se domnívat, že by Hermas ztotožňoval druhou a třetí božskou osobu, nýbrž chce tím jen vyjádřit božskou přirozenost Kristovu.

13) Krajina se stejnojmennou pahorkatinou na peloponésském poloostrově v Řecku. Patrně reminiscence na autorovo mládí zde prožité.

14) Podle našeho počítání: přibližně do osmi hodin ráno.

- 15) tj. nebude-li pokřtěn.
- 16) Podle kap. 15 nutno tím rozumět křesťanské ctnosti.
- 17) Smysl: Kdybys byl jen pokřtěn a nejednal jako křesťan, nic ti to nebude platné.
- 18) Hermas tu rozděluje dobu před Kristovým příchodem na tři periody, které ovšem přesně nevymezuje. Podle Harnacka a Zahna vzhledem k Ježíšovu rodokmenu u Lk 3,23-32 první perioda svatých patriarchů (10 pokolení) trvala do Noe. Od Noe (v Gen. 6,9 je uváděn jako první spravedlivý) až do Davida pokolení spravedlivých (25), od Davida po Krista proroci a spravedliví jako třetí perioda. - Uvádí jen apoštoly a učitele (ne biskupy a jáhny), poněvadž má na zřeteli kázání Božího slova.
- 19) tj. křest. - Podle Herma i spravedliví St. Zákona potřebovali křest.
- 20) Hermas (a potom jen Klemens Alexandrijský) se domnívá, že apoštolové napodobili Krista a sestoupili ke starozákonním světcům a ohlásili jim křest.
- 21) Hermas, který tu církev představuje 12 starozákonními pokoleními naznačuje kontinuitu starozákonního a novozákonního Božího lidu.
- 22) tj. nazývají se křesťany.
- 23) tj. ti, kteří byli přinuceni zapřít víru, tedy nikoli dobrovolně.
- 24) Toto je názor téměř všech církevních Otců 2. stol. Melito Sardský kupř. říká: Je to dvojitý způsob odpuštění hříchů, utrpení pro Krista a křest (Fragm. XII). Stejně i Tertullian (De baptismo 16; De puditia 22), Cyprian (Epist. 73 c. 21,22), Origenes (Eusebius H. E. VI, c. 4,3)
- 25) tj. v Příkazech a Podobenstvích
- 26) tj. Bohu Otcí, protože ta slova pronáší Boží Syn.
-